

Financial Intelligence Unit - Nederland

Jaaroverzicht 2013

Financial Intelligence Unit-Nederland

Inhoudsopgave

Voorwoord	3	4	Verspreiden van verdacht verklaarde transacties	28	
Managementsamenvatting	4	4.1	Beschikbaarheid van verdachte transacties voor handhavings- en opsporingspartners	29	
1	Introductie van de FIU-Nederland	6	4.2	Overzicht verdacht verklaarde transacties en dossiers	30
1.1	Missie en wettelijke taak van de FIU-nederland	7	4.3	Waarde van verdachte transacties voor handhavings- en opsporingspartners	31
1.2	Wwft	7	4.3.1	Veelvoorkomende criminaliteitsvormen in dossiers	31
1.3	Beleid en organisatie van de FIU-nederland	8	4.3.2	Veelvoorkomende toepassingen van financial intelligence	33
1.4	Het nationale en internationale speelveld	10	4.4	Waarde van verdachte transacties voor buitenlandse partners	35
2	Ontvangen van meldingen van ongebruikelijke transacties	12	4.5	Beter inzicht in het gebruik van verdachte transacties	36
2.1	Ontvangen meldingen en samenwerking met instellingen en branches	13	5	Caribisch Nederland	38
2.1.1	Samenwerking met instellingen en branches	13	5.1	Ontvangen meldingen en samenwerking met dienstverleners en branches	39
2.1.2	Trends in ontvangen ongebruikelijke transacties	15	5.2	Verdachte transacties en samenwerking met de opsporing	40
2.2	Samenwerking met toezichthouders	17	Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland	42	
3	Analyseren van ontvangen ongebruikelijke transacties	19	Bijlage II - Lijst met belangrijke afkortingen	45	
3.1	Redenen voor verdachtverklaring	20			
3.2	Samenwerking met handhavings- en opsporingspartners	21			
3.3	Samenwerking ter bestrijding van financiering van terrorisme	22			
3.4	Samenwerking met buitenlandse FIU's	23			
3.5	Onderzoek naar trends en fenomenen	25			
3.5.1	Analysetools en –methoden	25			
3.5.2	Fenomeengerichte analyses	26			

Voorwoord

Beste relatie,

Wanneer dit jaaroverzicht wordt gepubliceerd, bestaat de meldplicht voor ongebruikelijke transacties in Nederland twintig jaar. Al twee decennia lang vormen de ontvangen ongebruikelijke transacties de basis voor de analyse- en onderzoeksprocessen van de FIU-Nederland en leveren de verdacht verklaarde transacties een waardevolle bijdrage aan opsporingsonderzoeken en handhavingsactiviteiten. In 2013 zijn 202.164 meldingen van ongebruikelijke transacties ontvangen van de uiteenlopende groepen meldplichtige instellingen. Ik ben zeer tevreden over de betere kwaliteit van de meldingen die door de FIU-Nederland worden ontvangen. Het intensieve overleg dat wordt gevoerd met de meldplichtige instellingen werpt haar vruchten af. In dit licht is ook de toename van het aantal meldingen van banken en Holland Casino ten opzichte van vorig jaar vermeldenswaardig.

Het afgelopen jaar zijn door de FIU-Nederland weer mooie prestaties geleverd. Er zijn ruim 25.321 transacties verdacht verklaard en verstrekt aan de opsporing, waarmee in totaal € 1,1 miljard gemoeid is. De verdachte transacties zijn gebundeld in 4.260 dossiers, die relevante financial intelligence bevatten voor de handhavings- en opsporingspartners. Het afgelopen jaar is aan talloze opsporingsonderzoeken een significante bijdrage geleverd. Door het jaaroverzicht heen staan praktijkvoorbeelden die de waarde van de FIU-informatie voor onze partners duidelijk illustreren.

Naast vele witwas-dossiers, zijn er dit jaar een groot aantal dossiers rondom de btw-fraude, toeslagenfraude en uitkeringsfraude door de FIU-Nederland overdragen aan de opsporing. Op het gebied van bestrijding van terrorisme en de financiering daarvan zijn signaal-documenten en risicoprofielen gedeeld. Ook zijn dossiers die gerelateerd kunnen worden aan hard-/softdrugs, mensenhandel

en kinderporno of -misbruik doorgemeld en is een signaaldocument opgesteld over internetoplichting. Wij blijven overigens met de opsporings- en handhavingspartners in gesprek over de bruikbaarheid van de informatie die ze van ons ontvangen.

Voor de FIU-Nederland was het op beleidsmatig en organisatorisch gebied een zeer bewogen, belangrijk jaar. Per 1 januari 2013 maakt de FIU-Nederland formeel onderdeel uit van de rechtspersoon Staat der Nederlanden, maar is ze beheersmatig ondergebracht bij de politie als een zelfstandig, onafhankelijk en herkenbaar opererende entiteit. Net als voorheen valt ze rechtstreeks beleidsmatig onder het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Om deze positionering te realiseren is tot halverwege 2013 samen met de bestuurlijke partners gewerkt aan de organisatiebesluiten, die met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2013 in werking zijn getreden. Vanaf de datum van publicatie in de Staatscourant zijn we in gesprek met de nationale politie, die in een proces van reorganisatie zit, om het beheer van de FIU-Nederland goed te organiseren.

Daarnaast ben ik zeer verheugd dat de FIU-Nederland sinds november 2013 beschikt over een eerste operationele versie van de rapportage- en analysetool. Wij hebben nu de mogelijkheid om analyses te maken op de actuele database, waarmee belangrijke stappen zijn gezet naar 'real time intelligence'. Voorts voeren de FIU-Nederland en het NFI samen een eenjarig project uit, dat gefinancierd wordt door de NCTV, waarbij FIU-medewerkers experimenteren met de geavanceerde data-analyse instrumenten van Kecida/NFI.

Het jaar 2013 was een productief en succesvol jaar. Ik ben trots op de mooie resultaten die zijn geboekt. Om te kunnen blijven strijden

tegen ernstige misdaden, zoals witwassen en financiering van terrorisme, is de samenwerking met onze verschillende partners onmisbaar.

Er rest mij niets meer dan u veel leesplezier te wensen.

Hennie Verbeek-Kusters MA, mei 2014
Hoofd FIU-Nederland

Managementsamenvatting

De Financial Intelligence Unit-Nederland (FIU-Nederland) is op basis van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) de organisatie waar diverse meldplichtige instellingen ongebruikelijke transacties dienen te melden. Met haar analyses van gemelde ongebruikelijke transacties legt de FIU-Nederland transacties en geldstromen bloot die te relateren zijn aan witwassen, financiering van terrorisme of daaraan onderliggende misdrijven. Nadat transacties verdacht zijn verklaard door het hoofd van de FIU-Nederland worden deze ter beschikking gesteld van diverse handhavings- en opsporingsdiensten.

Beleidsmatige en organisatorische ontwikkelingen FIU-Nederland

Per 1 januari 2013 maakt de FIU-Nederland formeel onderdeel uit van de rechtspersoon Staat der Nederlanden, maar is ze beheersmatig ondergebracht bij de rechtspersoon “de politie”. Binnen de nationale politie is ze gepositioneerd als een zelfstandig, onafhankelijk en herkenbaar opererende entiteit. Net als voorheen valt ze rechtstreeks beleidsmatig onder het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Door mandatering beschikt het hoofd van de FIU-Nederland over de vereiste bevoegdheden op het gebied van het beheer van mensen en middelen, waarmee de zelfstandigheid en onafhankelijkheid van de organisatie is gewaarborgd. Hiermee is op correcte wijze invulling gegeven aan bevindingen van de FATF-evaluatie uit 2011. Voorts is de FIU-Nederland gestart met een herprioritering van de taakuitvoering en ambities. Dit heeft onder meer geresulteerd in het uitfaseren van werkzaamheden die niet behoren tot de kerntaken van de organisatie en het inzetten op co-creatie. De komende vier jaar focust ze zich op een viertal meerjarendoelstellingen:

- het stimuleren van een breed gebruik van FIU-informatie
- het in beeld krijgen van het gebruik van FIU-informatie
- het identificeren van trends en fenomenen
- het versterken van de internationale en interregionale informatie-uitwisseling

Het jaaroverzicht geeft een beeld van de primaire werkzaamheden van de FIU-Nederland en de activiteiten die zijn ondernomen om de meerjarendoelstellingen te realiseren.

Ontvangen meldingen van ongebruikelijke transacties

In 2013 zijn in totaal 202.164 ongebruikelijke transacties van diverse groepen meldplichtige instellingen in ontvangst genomen door de FIU-Nederland. Om witwasrisico's onder de aandacht te brengen en de inhoud van meldingen te optimaliseren heeft de FIU-Nederland het afgelopen jaar diverse activiteiten ondernomen, van brede voorlichting en communicatie tot directe contacten met individuele instellingen en brancheorganisaties. Voorbeelden hiervan zijn de relatiedagen, het delen van trends en fenomenen via nieuwsflitsen en het geven van (geaggregeerde) feedback op verdachte dossiers. Daarnaast is regelmatig met de toezichthouders overlegd en

informatie uitgewisseld. De FIU-Nederland heeft deelgenomen aan het project Niet-Melders, resulterend in onder meer een actiedag waarbij verschillende meldplichtige instellingen zijn bezocht, waarvan het vermoeden bestaat zij hun meldplicht niet nakomen. Actiedagen uit 2012 hebben bovendien geleid tot feitelijke veroordelingen. Door de intensieve samenwerking met groepen meldplichtige instellingen en toezichthouders zijn er meer en kwalitatief betere meldingen ontvangen.

Analyse van ongebruikelijke transacties

Ongebruikelijke transacties vormen de primaire input van de analyse- en onderzoeksprocessen van de FIU-Nederland. Naar aanleiding van matches, LOvJ-verzoeken, verzoeken van buitenlandse FIU's en eigen onderzoek kunnen transacties verdacht worden verklaard. In 2013 zijn 1.167 LOvJ-verzoeken

ingediend door diverse handhavings- en opsporingspartners om te onderzoeken of bepaalde subjecten voorkomen in de FIU-database.

De informatie-uitwisseling met buitenlandse FIU's is voor de FIU-Nederland van groot belang. In het jaaroverzicht staan verschillende praktijkvoorbeelden van zaken waarbij de slagvaardige samenwerking tussen FIU's een cruciale rol heeft gespeeld bij het bevriezen van vermogen en het aanhouden van verdachten. In 2013 ontving de FIU-Nederland 597 verzoeken van buitenlandse zusterorganisaties en heeft ze zelf 496 verzoeken bij buitenlandse FIU's neergelegd. Met name met de FIU's uit België, Luxemburg, Zweden, Duitsland en Groot-Brittannië is er intensief contact.

Bij het uitvoeren van haar analyses en onderzoeken is bijzondere aandacht besteed aan de fenomenen mensenhandel, kinderpornografie en kindermisbruik en internetoplichting.

De langverwachte rapportage- en analysetool is eind 2013 opgeleverd. Hierdoor is het mogelijk om analyses te maken op de actuele database, waarmee belangrijke stappen zijn gezet naar 'real time intelligence'. Verder is de FIU-Nederland afgelopen jaar gestart met een samenwerkingstraject met het NFI, gefinancierd met een subsidie van de NCTV, waarmee de FIU-database met andere analysemethoden en -technieken wordt benaderd.

Daarnaast maakt de FIU-Nederland onderdeel uit van het Match-engaged pilotproject, dat wordt gecoördineerd door het FIU.NET Bureau. Binnen dit project wordt gewerkt met een nieuw soort match, waarbij subjecten uit de database geautomatiseerd en geanonimiseerd gematcht kunnen worden met subjecten van een buitenlandse FIU.

Gebruik verdacht verklaarde transacties

In 2013 zijn 25.321 transacties verdacht verklaard, die onderdeel uitmaken van 4.260 dossiers. Van de 25.321 verdachte transacties zijn de meeste verdacht verklaard naar aanleiding van eigen onderzoek, zo'n 12.400 transacties. Van de dossiers die zijn doorgemeld naar aanleiding van een LOVJ-verzoek of eigen onderzoek is de criminaliteitsvorm van het dossier vastgelegd.

Veel voorkomende criminaliteitsvormen in de dossiers betreffen – naast witwassen en financiering van terrorisme – fraude, drugs, mensenhandel en ram- en plofkraken. De praktijkvoorbeelden in het jaaroverzicht laten concreet zien dat FIU-informatie een grote waarde kan hebben voor een opsporingsonderzoek. Verdachte transacties bieden niet alleen relevante (start)informatie voor strafrechtelijk financiële onderzoeken of mogelijk bewijs voor financieel-economische criminaliteit. Financial intelligence kan ook inzicht geven in de relaties binnen een crimineel netwerk dat zich bezighoudt met bijvoorbeeld drugshandel of zware overvallen. Het team Contraterrorisme en Proliferatiefinanciering heeft het afgelopen jaar een waardevolle bijdrage geleverd door het delen van meer dan 50 signaaldocumenten met opsporings- en inlichtingendiensten en het doormelden van dossiers. Daarnaast zijn via diverse samenwerkingsverbanden risicoprofielen gedeeld met meldplichtige instellingen.

In haar meerjarenplan heeft de FIU-Nederland zich ten doel gesteld om (structureel) meer zicht te krijgen op het gebruik van verdachte transacties. In 2013 heeft ze een start gemaakt met op een gestructureerde manier vastleggen van het gebruik van verdachtetransactie-informatie. Daartoe worden onder meer raadplegingen van verdachte transacties in Blueview opgevraagd en wordt geïnformeerd naar de resultaten van de LOVJ-bevragingen en eigen onderzoeken.

Caribisch Nederland

De FIU-Nederland is op basis van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme BES (Wwft BES) de aangewezen organisatie, waar de diverse meldplichtige dienstverleners uit Caribisch Nederland (CN) ongebruikelijke transacties dienen te melden. Een administratief liaison van de FIU-Nederland onderhoudt intensieve relaties met de meldplichtige dienstverleners, door het organiseren van relatiedagen en afleggen van bezoeken. In 2013 zijn er 1.338 meldingen van ongebruikelijke transacties ontvangen uit CN. Voorts zijn 16 transacties doorgemeld naar CN, die onderdeel uitmaakten van 11 verschillende dossiers.

Introdactie van de
FIU-Nederland

1

1 Introductie van de FIU-Nederland

De Financial Intelligence Unit-Nederland (FIU-Nederland) is op basis van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) de organisatie waar diverse meldplichtige instellingen ongebruikelijke transacties dienen te melden.

Met haar analyses van gemelde ongebruikelijke transacties legt de FIU-Nederland transacties en geldstromen bloot die te relateren zijn aan witwassen, financiering van terrorisme of daaraan onderliggende misdrijven. Nadat transacties verdacht zijn verklaard door het hoofd van de FIU-Nederland worden deze ter beschikking gesteld van diverse handhavings- en opsporingsdiensten.

Dit hoofdstuk biedt een kennismaking met de missie, de wettelijke taak en het (inter)nationale speelveld waarbinnen de FIU-Nederland opereert. Daarnaast wordt inzicht gegeven in belangrijke beleidsmatige en organisatorische ontwikkelingen die zich het afgelopen jaar hebben voorgedaan.

1.1 Missie en wettelijke taak van de FIU-Nederland

De missie van de FIU-Nederland is om met haar financial intelligence misdaad, vooral witwassen en de financiering van terrorisme, te voorkomen en te bestrijden met het oog op het waarborgen van de integriteit van het (Nederlandse) financiële stelsel.

De FIU-Nederland is de enige instantie in Nederland die beschikt over gegevens over ongebruikelijke transacties, die ze na verder onderzoek verdacht kan verklaren. Ze vormt daarbij een professionele verbinding tussen de meldplichtige instellingen van ongebruikelijke transacties en overheidspartners die een rol spelen in het bestrijden van (inter)nationale criminaliteit. Dit doet ze door tijdig unieke financial intelligence en expertise te bieden binnen relevante netwerken.

De wettelijke taak van de FIU-Nederland staat beschreven in artikel 13 Wwft. Haar kerntaak betreft het ontvangen, registreren, bewerken en analyseren van ongebruikelijke transactiegegevens, teneinde te bepalen of deze gegevens van belang kunnen zijn voor het voorkomen en opsporen van misdrijven. In het jaaroverzicht wordt hier achtereenvolgens ingegaan op:

- het ontvangen van ongebruikelijke transacties (hoofdstuk 2)
- het analyseren van de ontvangen ongebruikelijke transacties (hoofdstuk 3)
- het verspreiden van verdachte transacties (hoofdstuk 4)

Naast deze kerntaak richt de FIU-Nederland zich op daarvan afgeleide taken, waaronder het geven van voorlichting aan haar publieke en private partners en het doen van onderzoek naar trends en ontwikkelingen op het gebied van witwassen en financiering van terrorisme.

Bij witwassen gaat het om een aaneenschakeling van (financiële) handelingen waarmee wordt geprobeerd het crimineel verdiende vermogen een ogenschijnlijk legale herkomst te geven. Veelal zijn er grote bedragen mee gemoeid. Bij financiering van terrorisme hoeft de herkomst van geld niet illegaal te zijn. De bestemming van het geld, de terroristische activiteiten, zorgt ervoor dat de transactie wettelijk verboden is.

1.2 Wwft

De doelstelling van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) is het handhaven van de integriteit van het financiële stelsel. Het publieke vertrouwen in het financiële stelsel wordt namelijk ernstige schade toegebracht wanneer onderdelen daarvan misbruikt worden voor het witwassen of financiering van terrorisme.

Meldplicht ongebruikelijke transacties

Twee kernonderdelen van de Wwft zijn (risicogeoriënteerde) cliëntenonderzoeken door meldplichtige instellingen en meldingen door deze instellingen over ongebruikelijke transacties.

Instellingen met een meldplicht:

- banken
- kredietinstellingen
- effecteninstellingen
- wisselinstellingen
- providers voor wisselinstellingen
- levensverzekeraars
- assurantietussenpersonen, voor zover deze bemiddelt in levensverzekeringen
- creditcardmaatschappijen
- casino's
- handelaren in zaken van grote waarde die voertuigen, schepen, kunst, antiek, edelstenen, edele metalen, sieraden of juwelen verkopen
- overige handelaren
- accountants
- advocaten
- bedrijfseconomische adviseurs
- belastingadviseurs
- bemiddelaars in onroerende zaken
- makelaars in onroerend goed
- notarissen
- onafhankelijk juridisch adviseurs
- trustkantoren
- beleggingsondernemingen
- beleggingsinstellingen
- bijkantoren van financiële ondernemingen met zetel in het buitenland
- betaaldienstagenten
- betaaldienstverleners
- elektronischgeldinstellingen
- natuurlijk persoon, rechtspersoon of vennootschap die beroeps- of bedrijfsmatig een adres of postadres ter beschikking stelt
- taxateurs

Een cliëntenonderzoek draagt bij aan het herkennen en beheersen van risico's die bepaalde cliënten of bepaalde soorten dienstverlening met zich meebrengen. Instellingen dienen voorts een ongebruikelijke transactie die (mogelijk) te maken heeft met witwassen of de financiering van terrorisme te melden bij de FIU-Nederland.

Meldplichtige instellingen op basis van de Wwft zijn onder andere wisselinstellingen, banken, casino's, creditcardmaatschappijen, verschillende handelaren en vrije beroepsbeoefenaren (zie het kader). Een (voorgenomen) transactie is ongebruikelijk wanneer deze voldoet aan één of meerdere meldindicatoren, die verschillen per groep meldplichtige instellingen. Deze verschillende meldindicatoren staan beschreven in het Uitvoeringsbesluit Wwft en zijn tevens te vinden op de website van de FIU-Nederland (zie www.fiu-nederland.nl). Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen objectieve en subjectieve indicatoren. Bij een

objectieve indicator dienen transacties boven een bepaald grensbedrag te allen tijde te worden gemeld. Wisselinstellingen zijn bijvoorbeeld verplicht alle verrichte money transfers vanaf € 2.000 te melden bij de FIU-Nederland. Bij een subjectieve indicator dient de meldende instelling de transactie te melden, wanneer zij een vermoeden heeft van witwassen of financiering van terrorisme.

De Wwft bepaalt welke informatie een melding van een ongebruikelijke transactie tenminste dient te bevatten. Alleen met kwalitatief goede meldingen is snel en effectief onderzoek mogelijk naar eventuele betrokkenheid van personen bij witwassen of het financieren van terrorisme.

Verschiedende toezichthouders houden toezicht op de naleving van de Wwft. Het niet melden, het te laat melden of onvolledig melden van een ongebruikelijke transactie is strafbaar (zie §2.2).

Alle meldingen van ongebruikelijke transacties worden opgenomen in een beveiligde database van de FIU-Nederland, ook wel 'de buffer' genoemd. De meldingen worden zorgvuldig afgeschermd. Alleen geautoriseerde FIU-medewerkers hebben toegang tot deze afgeschermd database. Het vertrouwelijk omgaan met ongebruikelijke transactie-informatie is een randvoorwaarde om samen te kunnen werken met meldplichtige instellingen en buitenlandse FIU's.

Wijzigingen Wwft

Met ingang van 1 januari 2013 zijn enkele bepalingen in de Wwft aangepast. De aanleiding hiervoor was het Mutual Evaluation Report (MER) van de FATF (zie ook §1.4). Het Ministerie van Financiën heeft voor de meldplichtige instellingen richtlijnen gemaakt voor de toepassing van de nieuwe bepalingen. Daarnaast is begin 2013 door de FIU-Nederland een [informatieblad](#) verspreid onder de meldende instellingen waarin de belangrijkste wijzigingen in de wet worden uitgelicht.

Zo is voor de FIU-Nederland de feedbackverplichting gewijzigd (artikel 13 onder c). De FIU-Nederland is verplicht om meldplichtige instellingen op geaggregeerd niveau te informeren over de gedetecteerde trends en opvallende fenomenen in plaats van op individueel transactieniveau. In §2.1 wordt toegelicht hoe invulling wordt gegeven aan deze feedbackverplichting.

1.3 Beleid en organisatie van de FIU-Nederland

Vanwege beleidsmatige en organisatorische veranderingen is 2013 voor de FIU-Nederland een bewogen jaar geweest. Per 1 januari 2013 maakt ze formeel onderdeel uit van de rechtspersoon Staat der Nederlanden, maar is ze beheersmatig ondergebracht bij de nationale politie als een zelfstandig, onafhankelijk en herkenbaar opererende entiteit. Daarnaast is de FIU-Nederland gestart met een herprioritering van haar taakuitvoering, ambities en inrichting van de organisatie.

Positionering

De FIU-Nederland heeft de invoering van de nationale politie aangegrepen om haar bestuurlijke positie minder complex te organiseren en haar onafhankelijkheid te versterken, overeenkomstig de aanbevelingen van het FATF-evaluatie-rapport uit 2011. Op 24 mei 2013 zijn de nieuwe organisatiebesluiten in de Staatscourant gepubliceerd. Het nieuwe Instellingsbesluit voor de FIU-Nederland, de “Mandaatregeling Beheer FIU-Nederland 2013” en het “(Onder)Mandaatbesluit beheer van de FIU-Nederland 2013” zijn daarmee met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2013 in werking getreden.

Voorheen opereerde de FIU-Nederland binnen het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) als verzelfstandigd onderdeel van de Dienst IPOL. Vanaf 2013 maakt de FIU-Nederland formeel onderdeel uit van de rechtspersoon Staat der Nederlanden, maar is ze beheersmatig ondergebracht bij de rechtspersoon “de politie”. De beheersverantwoordelijkheid loopt van de minister van Veiligheid en Justitie, via de Korpschef van de nationale politie naar het hoofd van de FIU-Nederland. De nationale politie stelt de FIU-Nederland zodoende in staat haar wettelijke taken uit te voeren en de FIU-Nederland maakt daarbij, waar mogelijk, gebruik van de infrastructuur en dienstverlening van de nationale politie. Door de mandatering beschikt het hoofd van de FIU-Nederland

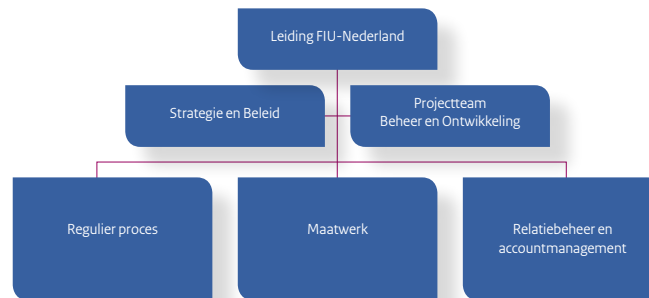
over de vereiste bevoegdheden op het terrein van het beheer van mensen en middelen, waarmee de zelfstandigheid en onafhankelijkheid van de organisatie is gewaarborgd. De beleidslijn loopt rechtstreeks van de minister van Veiligheid en Justitie naar het hoofd van de FIU-Nederland.

Gedurende de tweede helft van 2013 heeft de FIU-Nederland samen met de politieorganisatie voorbereidingen getroffen om deze nieuwe beheersconstructie optimaal in te richten. Uitgangspunt hierbij is dat de aansluiting op de opsporing wordt geoptimaliseerd en dat tegelijkertijd de FIU-Nederland een betrouwbare en onafhankelijke partner is en blijft voor meldplichtige instellingen, toezichthouders en buitenlandse FIU's.

Personeel en organisatiestructuur

De FIU-Nederland beschikt over een formatie van 57 fte en heeft jaarlijks een budget van € 5,3 miljoen. Het onderstaande organogram geeft een beeld van de opbouw van de organisatie.

Organogram FIU-Nederland

Meerjarendoelstellingen

In haar beleidsplan heeft de FIU-Nederland een viertal meerjarendoelstellingen geformuleerd, die zij in de periode 2013-2017 wil bereiken. De beleidsdoelstellingen zijn gebaseerd op de taken van de FIU-Nederland, zoals beschreven in artikel 13 van de Wwft.

Deze meerjarendoelstellingen betreffen:

- het stimuleren van een breed gebruik van FIU-informatie;
- het in beeld krijgen van het gebruik van FIU-informatie;
- het identificeren van trends en fenomenen;
- het versterken van de internationale en interregionale informatie-uitwisseling.

De FIU-Nederland hecht groot belang aan het breed en effectief gebruik van FIU-informatie en het verkrijgen van meer inzicht in het gebruik van FIU-producten. Ze streeft zodoende naar een optimale aansluiting op de informatiebehoefte van haar afnemers en naar structureel gebruik van FIU-informatie. Verschillende ontwikkelingen in haar omgeving, zoals de vorming van de nationale politie, nationale programma's (bijvoorbeeld Afpakken en mensenhandel) en de oprichting van multidisciplinaire samenwerkingsverbanden, bieden de FIU-Nederland nieuwe mogelijkheden om de effectiviteit van haar informatie en de terugkoppeling over het gebruik ervan te verbeteren. Vooral de positionering en aansluiting van de FIU-Nederland bij de nationale politie, een belangrijke opsporingspartner, biedt veel mogelijkheden om tot een breder gebruik en betere terugkoppeling van FIU-informatie te komen. Om deze meerjarendoelstellingen te realiseren zijn in 2013 verschillende activiteiten ondernomen. Deze activiteiten en resultaten ervan worden beschreven in hoofdstuk 3 en 4.

Door haar unieke informatiepositie beschikt de FIU-Nederland over een grote hoeveelheid gegevens over mogelijke gevallen van witwassen en financieren van terrorisme. De FIU-Nederland onderzoekt en deelt deze verdachtetransactie-informatie voor het bestrijden van witwassen en de financiering van terrorisme, het afpakken van crimineel vermogen en het voorkomen en opsporen van andere criminaliteitsvormen. Daarnaast heeft ze door haar unieke informatiepositie inzicht in trends en fenomenen. Voor het realiseren van deze meerjarendoelstelling is de beschikbaarheid van een hoogwaardige rapportage- en analysetool (R&A-tool) een belangrijke voorwaarde. De FIU-Nederland heeft in november 2013 de R&A-tool in gebruik genomen. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op

verschillende werkzaamheden gericht op het realiseren van deze meerjarendoelstelling.

Internationale samenwerking en gegevensuitwisseling biedt de FIU-Nederland, en daarmee ook haar opsporingspartners, veel waardevolle financial intelligence voor de aanpak van witwassen en financieren van terrorisme. Om die reden wil ze hier de komende jaren aandacht aan (blijven) besteden en haar positie binnen het internationale speelveld verstevigen. In 2013 heeft de FIU-Nederland wederom veel samengewerkt met buitenlandse FIU's en maakt ze onder meer onderdeel uit van het Ma³tch-pilot van FIU.NET. In hoofdstuk 3 en 4 worden de activiteiten van de FIU-Nederland voor deze meerjarendoelstelling beschreven.

Herprioritering

De afgelopen jaren wordt op diverse gebieden steeds meer van de FIU-Nederland verwacht, zoals de afhandeling van informatieverzoeken, het eigen onderzoek en de analyse en duiding van de bij de FIU-Nederland beschikbare informatie. Vanwege veranderingen in haar omgeving en het gegeven dat de formatie van 57 fte niet zal worden uitgebreid, is de FIU-Nederland in 2013 begonnen met een evaluatie van haar taken en capaciteit. Daarbij wordt opnieuw gekeken naar de huidige taakuitvoering, ambities en inrichting van de organisatie om zoveel mogelijk op eigen kracht invulling te kunnen geven aan de geformuleerde ambities en haar primaire proces efficiënter in te richten. Deze evaluatie heeft geresulteerd in een herprioritering gericht op het meer 'lean and mean' maken van de organisatie. Voorbeelden hiervan zijn het uifasieren van werkzaamheden die niet tot haar kerntaken behoren en het inzetten op (meer) co-creatie met partners. De maatregelen worden nader uitgewerkt en doorgevoerd in 2014.

1.4 Het nationale en internationale speelveld

Als gevolg van haar wettelijke opdracht heeft de FIU-Nederland een unieke informatie- en signaleringspositie in het spectrum dat zich bezighoudt met de strijd tegen witwassen, financieren van

terrorisme en de financiële aanpak van criminaliteit in de brede zin. Ze is de enige instantie in Nederland die beschikt over deze ongebruikelijketransactiegegevens.

De FIU-Nederland bevindt zich op het snijvlak tussen de publieke en private sector. Ze werkt samen met (vertegenwoordigers van) meldplichtige instellingen, toezichthouders, buitenlandse FIU's en verschillende opsporingsinstanties en andere partners die een rol hebben in het voorkomen en opsporen van misdrijven. De FIU-Nederland streeft naar een optimale aansluiting van haar werkprocessen (ontvangen, analyseren en verdacht verklaren) op de prioriteiten van haar partners. Andersom, wil ze haar partners attenderen op relevante data, trends en fenomenen, welke doorvertaald kunnen worden in zowel meldbeleid als in de opsporingspraktijk.

Ontwikkelingen in het nationale speelveld

Op het gebied van witwasbestrijding was er in 2013 een aantal ontwikkelingen die van invloed zijn op de FIU-Nederland. Zo is de infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen (iCOV) opgericht en de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD) is uitgebreid met het Anti Money Laundering Centre (AML Centre). De FIU-Nederland is betrokken bij deze initiatieven en zal, waar zij kan, haar bijdrage leveren vanuit het streven naar een meer effectieve bestrijding van misdrijven, in het bijzonder witwassen en financieren van terrorisme.

Tegelijkertijd dient te worden voorkomen dat doelstellingen en activiteiten van organisaties actief binnen de witwasbestrijding samenvallen.

Met de oprichting van het AML Centre eind 2013 is de samenwerking tussen de FIOD en de FIU-Nederland uitgebreid. Het AML Centre fungeert als het centrale intakepunt van de FIOD voor opsporingsonderzoeken naar witwassen. Met het AML Centre zijn intentieafspraken gemaakt over het aanleveren en afnemen van financial intelligence en expertise aangaande witwaszaken. In 2014 wordt hier verder vorm aan gegeven. Bij de samenwerking met de iCOV wordt stilgestaan in §3.2.

Internationale samenwerking

Op beleidsmatig terrein heeft de FIU-Nederland in 2013 geïnvesteerd in internationale samenwerking via de relevante internationale fora.

Financial Action Task Force

De Financial Action Task Force (FATF) is een intergouvernementele organisatie die zich richt op de internationale bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme. In februari 2011 is door de FATF een Mutual Evaluation Report (MER)^{1/} gepubliceerd, waarin ze de naleving van de aanbevelingen door Nederland evalueert. In januari 2013 heeft Nederland het eerste follow-up rapport ingediend waarin ze de voortgang ten aanzien van diverse aanbevelingen uit het evaluatierapport beschrijft. Eind 2013 is dit follow-up rapport nogmaals geüpdatet. Het streven is dat Nederland in februari 2014 de evaluatieronde van de FATF kan verlaten. Naast de deelname aan verschillende FATF-bijeenkomsten, heeft de FIU-Nederland geparticipeerd in de FATF-subwerkgroep "Vulnerabilities of legal professions",^{2/} waar ze praktijkvoorbeelden

^{1/} FATF / OECD and IMF (25 February 2011), Mutual Evaluation Report: Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism - The Netherlands, <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Netherlands%20ofull.pdf>

^{2/} <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/ML%20and%20TF%20ovulnerabilities%20legal%20professionals.pdf>

en indicatoren voor mogelijk misbruik van vrije beroepsbeoefenaars heeft gedeeld.

Egmont Groep

De FIU-Nederland maakt onderdeel uit van de Egmont Groep, een internationaal samenwerkingsverband van 141 FIU's dat de basis vormt voor de internationale operationele gegevensuitwisseling. De FIU-Nederland hecht veel waarde aan het verbeteren van de samenwerking en was daarom nauw betrokken bij de herziening van de basisdocumenten van de Egmont Groep. Daarnaast is de FIU-Nederland actief betrokken geweest bij het Egmont-FATF project "Money Laundering and Terrorist Financing through Trade in Diamonds" en de projectgroep Terrorismedinanciering. Deze activiteiten worden in §3.4 toegelicht.

EU FIU-Platform

Sinds 2006 komen de FIU's binnen de Europese Unie bijeen om de informatie-uitwisseling te intensiveren en te stroomlijnen. Het afgelopen jaar heeft de FIU-Nederland actief bijgedragen aan de activiteiten binnen het EU Financial Intelligence Units' Platform. Het platform heeft een gezamenlijke bijdrage voor de vierde EU witwasrichtlijn geformuleerd, waarin wordt voorgesteld om de bevoegdheden van de Europese FIU's meer te harmoniseren en het platform Europese FIU's een formele status te geven met helderheid over haar rol. Tevens is overeenstemming bereikt over de randvoorwaarden waaronder FIU.NET, een computernetwerk tussen de Europese FIU's, ondergebracht kan worden bij Europol. De Europese FIU's en de Europese Commissie streven ernaar om FIU.NET uiterlijk in 2016 bij Europol in te bedden. Daarnaast zijn belangrijke stappen gezet ten aanzien van samenwerking bij "cross border reporting". Zo ontwikkelt FIU.NET een module, waardoor het voor Europese FIU's eenvoudiger wordt om meldingen van transacties onderling te delen. Op deze manier kan een Europese FIU meldingen van een meldplichtige instelling, die in meerdere Europese jurisdicties actief is, eenvoudiger uitwisselen met andere FIU's binnen Europa.

Ontvangen van meldingen van
ongebruikelijke transacties

2

2 Ontvangen van meldingen van ongebruikelijke transacties

Door de Wwft aangemerkte instellingen zijn verplicht om een ongebruikelijke transactie die (mogelijk) te maken heeft met witwassen of de financiering van terrorisme te melden bij de FIU-Nederland. Een goede samenwerking met de meldplichtige instellingen is cruciaal voor de FIU-Nederland. Relevante en kwalitatief goede meldingen zijn voor haar van groot belang om snel en effectief onderzoek te doen naar eventuele betrokkenheid van personen bij misdrijven. Regelmatig vindt dan ook overleg plaats met vertegenwoordigers van de meldplichtige instellingen en de toezichthouders. Dit om de instellingen te informeren over kenmerken die tot een betere herkenning van risicovolle transacties kunnen leiden en om de inhoud van de meldingen te verbeteren. In 2013 heeft de FIU-Nederland in totaal 202.164 meldingen van ongebruikelijke transacties ontvangen van de uiteenlopende groepen meldplichtige instellingen. In dit hoofdstuk staat de samenwerking met de meldplichtige instellingen en de organisaties die toezicht houden op deze instellingen centraal. Daarnaast wordt ingegaan op opvallende trends en ontwikkelingen in de ontvangen ongebruikelijke transacties. Een overzicht van het aantal ongebruikelijke transacties per groep meldplichtige instellingen, het aantal instellingen waarvan meldingen zijn ontvangen en het aantal verdacht verklaarde transacties is opgenomen in [bijlage I](#).

2.1 Ontvangen meldingen en samenwerking met instellingen en branches

Op basis van de Wwft kunnen 24 groepen meldplichtige instellingen worden onderscheiden. Deze groepen verschillen aanzienlijk van elkaar wat betreft de aard van de dienstverlening en – daarmee samenhangend – de witwasrisico's. Ook zijn er grote verschillen in de omvang van de groepen meldplichtige instellingen en de

202.164
gemelde ongebruikelijke
transacties in 2013

belangenbehartiging en samenwerking binnen de sector in de vorm van branche- of beroepsorganisaties. De FIU-Nederland past de communicatie naar en samenwerking met een groep meldplichtige instellingen hierop aan.

2.1.1 Samenwerking met instellingen en branches
Relatiebeheerders van de FIU-Nederland hebben het afgelopen jaar diverse activiteiten ondernomen, van brede voorlichting en communicatie tot directe contacten met individuele instellingen en brancheorganisaties, om witwasrisico's onder de aandacht te brengen en de inhoud van meldingen te optimaliseren.

Voorlichting via relatiedagen en presentaties

De FIU-Nederland organiseert jaarlijks relatiedagen voor verschillende groepen meldplichtige instellingen om de Wwft, de meldplicht en actuele thema's onder de aandacht te brengen. In 2013 zijn – in samenwerking met de verschillende brancheorganisaties – relatiedagen georganiseerd voor de trustkantoren, de advocatuur en de wisselinstellingen. Relatiedagen dragen bij aan groter bewustzijn van instellingen van de witwasrisico's binnen de sector. Dit leidt veelal tot een toename van het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties en tot meer actief meldende instellingen. Zo heeft de FIU-Nederland in samenwerking met de vereniging voor trustkantoren, Holland Quaestor, het afgelopen jaar een relatiedag voor de trustsector georganiseerd. Na deze relatiedag steeg het aantal ongebruikelijke transacties van 38 in 2012 naar 88 in 2013. Ook het aantal actieve instellingen is toegenomen. Daarnaast zijn bij branchegerelateerde bijeenkomsten van de

volgende groepen meldplichtige instellingen presentaties gegeven: levensverzekeraars, financieringsondernemingen, makelaars en de buitenlandse banken met een bijkantoor in Nederland.

Website en twitter

De website van de FIU-Nederland heeft in 2013 een nieuwe layout gekregen. Op de homepage wordt nu het laatste nieuws getoond en er staan opvallende buttons met verwijzingen naar pagina's van de afzonderlijke groepen meldplichtige instellingen en casussen. Net als in 2012 publiceert de FIU-Nederland elke week een geanonimiseerde casus. Zo wordt terugkoppeling gegeven aan de instellingen over de bruikbaarheid van de gemelde transacties voor de opsporing.

De meldende instellingen en partners worden ook via twitterberichten geïnformeerd over onder meer nieuwe casussen, nieuwsberichten en geplande relatiedagen.

Delen van trends en fenomenen

Sinds 2013 worden meldplichtige instellingen via nieuwsflitsen geattendeerd op trends en mogelijke risico's van bepaalde fenomenen. Dit vormt een aanvulling op de informatiebladen die worden gepubliceerd en is niet bedoeld als richtlijn. In 2013 zijn met bepaalde sectoren drie nieuwsflitsen gedeeld over de bitcoin, ambtelijke corruptie en kinderpornografie en -misbruik. Ook zijn specifieke groepen meldende instellingen gericht geïnformeerd over gesignaleerde trends in de gemelde ongebruikelijke transacties, bijvoorbeeld via transactiebeelden. Zo zijn in samenwerking met de Nederlandse Vereniging van Geldtransactiekantoren (NVGTK), verschillende individuele money transferinstellingen en DNB, transactiebeelden opgesteld gericht op het onderkennen van risicovolle transacties in de branche. Deze geven inzicht in de omvang en richting van geldstromen in een bepaalde periode en de plaatsen in Nederland van waaruit geld wordt verstuurd of ontvangen.

Nauwe contacten met instellingen

Relatiebeheerders van de FIU-Nederland onderhouden persoonlijk contact met instellingen en de vertegenwoordigers van de verschillende brancheorganisaties. In deze contacten worden de inhoud en reikwijdte van de meldplicht, het herkennen van ongebruikelijke transacties en de kwaliteit van de meldingen onder de aandacht gebracht. Een sprekend voorbeeld hiervan is de dialoog met Holland Casino over de bovenmatige daling van het aantal transacties met een subjectieve indicator sinds 2012. Tijdens de gevoerde gesprekken in het afgelopen jaar bleek dat Holland Casino (de consequenties van) het melden van subjectieve transacties anders interpreteerde dan voorheen en haar interne richtlijnen daarop had aangepast, waarna DNB en de FIU-Nederland hebben aangegeven dat deze interpretatie niet juist was. Eind 2013 is alsnog een groot aantal transacties gemeld, waardoor het totaal aantal meldingen in 2013 uiteindelijk 1.539 betreft.

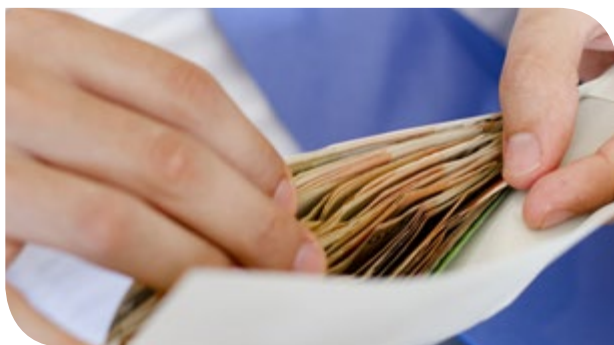
Feedback op verdacht verklaarde transacties

Wanneer een gemelde transactie verdacht is verklaard, ontvangt de instelling hiervan automatisch een zogenaamd afloopbericht. De FIU-Nederland kan meldende instellingen niet informeren over wat met afzonderlijke verklaarde transacties gebeurt en aan welke instantie de transactie is doorgemeld (zie ook §4.5). Conform de wijziging van de Wwft geeft de FIU-Nederland op geaggregeerd niveau feedback aan de instellingen. Elke week plaatst ze een praktijkvoorbeeld op de website die de waarde van de verdachte-transactie-informatie voor een opsporings- of handhavingspartner laat zien. Daarnaast wordt aan groepen meldplichtige instellingen de bruikbaarheid van verdachte transacties geanonimiseerd teruggekoppeld en worden gesignaleerde red flags voor bepaalde delicten gedeeld. Deze terugkoppeling heeft bijvoorbeeld bij de wisselinstellingen geleid tot meer en kwalitatief betere meldingen.

Ontvangen ongebruikelijke transacties 2013

De ongebruikelijke transacties vormen de basis voor de analyse- en onderzoeksprocessen van de FIU-Nederland. Het aantal transacties dat de FIU-Nederland ontvangt, verschilt jaarlijks. Het is in eerste instantie afhankelijk van de meldplichtige instellingen. Zij zijn verantwoordelijk voor het monitoren en het melden van ongebruikelijke transacties. Andere partijen – met name de toezichhouders en de FIU-Nederland – kunnen invloed uitoefenen op het meldgedrag van de instellingen. De invloed van de FIU-Nederland bestaat onder meer uit het geven van voorlichting over witwasrisico's, het verdacht verklaren van transacties en algemene terugkoppeling in de vorm van trends en fenomenen. Voorlichting dient er met name toe om meldplichtige instellingen te ondersteunen in het herkennen en melden van ongebruikelijke transacties. Het verdacht verklaren van transacties draagt eveneens bij aan herkenning van ongebruikelijke transacties. Immers, een verdacht verklaarde transactie mag door een instelling als een belangrijk signaal worden opgevat, dat er mogelijk meer transacties over een subject gemeld zouden moeten worden. Instellingen krijgen daarom ook automatisch bericht van de FIU-Nederland wanneer een gemelde transactie verdacht is verklaard.

In **bijlage I** van het jaaroverzicht worden de ongebruikelijke transacties getoond per groep meldplichtige instellingen in de periode 2011-2013. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van het aantal instellingen, waarvan in de periode 2011-2013 meldingen zijn ontvangen.

Tabel: Aantal ongebruikelijke transacties in 2013 per sector

Sector meldplichtige instellingen	Aantal	waarvan MT*
Wisselinstellingen	166.684	160.374
Banken	18.222	11.150
Overheid	7.522	53
Handelaren	5.381	
Casino's	1.539	
Creditcardmaatschappijen	1.435	
Vrije beroepsgroepen	1.109	
Overig	272	
Totaal	202.164	171.577

*MT=Money transfers

Tabel: Aantal ongebruikelijke transacties in 2013 per soort transactie

Soort transactie	Aantal
Money transfer	171.577
Contante transactie	22.600
Overig	4.097
Girale transactie	3.890
Totaal	202.164

2.1.2 Trends in ontvangen ongebruikelijke transacties
Hieronder wordt voor een aantal groepen meldplichtige instellingen ingegaan op opvallende trends en ontwikkelingen in het meldgedrag en de ontvangen ongebruikelijke transacties. Voor andere fenomeen-gerichte onderzoeken die het afgelopen jaar zijn uitgevoerd, wordt verwezen naar §3.5.2 en §4.3.1.

Wisselinstellingen

Van de 202.164 ongebruikelijke transacties die FIU-Nederland in 2013 heeft ontvangen, zijn veruit de meeste meldingen afkomstig van wisselinstellingen: zo'n 166.700 meldingen, 82% van het totaal aantal ongebruikelijke transacties. Dit betreffen grotendeels money transfermeldingen (circa 160.400). De overige 6.300 meldingen betreffen vooral prepaidcard- en wisseltransacties.

Nieuwe betaalmethoden en -diensten, zoals prepaidcards en virtual currencies (bijvoorbeeld de bitcoin), kunnen worden gebruikt om geld wit te wassen. Prepaidcards kunnen eenmaal opgeladen, worden

CASUS: Voortvluchtige laat financiële sporen achter

Na analyse van het gebruik van prepaidcards stelde de verstreckende financiële instelling vast, dat er mogelijk sprake kon zijn van betrokkenheid bij de handel in verdovende middelen. Naast het gebruik van de prepaidcards verrichtte de man ook money transfers naar personen in zijn geboorteland waarbij hij steeds weer in andere steden de transacties uitvoerde.

De FIU-Nederland raadpleegde de nodige databases en stelde vast, dat de gebruiker voortvluchtig was. De voor verdovende middelenhandel veroordeelde man bleek internationaal gesignaleerd te staan.

Hij diende nog zes jaar gevangenisstraf te ondergaan, maar had aan het begin van het uitzitten van de straf weten te ontsnappen.

De informatie werd verdacht verklaard en is ter beschikking van een speciaal opsporingsteam van de politie gesteld. Dit team spoort voortvluchtige veroordeelden op en gebruikt onder meer FIU-informatie om de verblijfplaats van ontsnapt te traceren.

gebruikt voor betalingen in (web)winkels en voor opnamen bij geldautomaten. Daarnaast kunnen de opgeladen betaalkaarten eenvoudig verplaatst worden naar het buitenland, alwaar het geld vervolgens wordt besteed. De FIU-Nederland heeft in 2013 4.549 meldingen van ongebruikelijke transacties over prepaidcards ontvangen. In 2010 werden hier voor het eerst meldingen over ontvangen en het aantal is sindsdien elk jaar toegenomen. Momenteel ziet de FIU-Nederland slechts een deel van het gebruik van de prepaidcards, waarbij in Nederland een geldbedrag op de kaart wordt gestort of er vanaf wordt gehaald. Om een goed beeld van een prepaidcardbetaling te krijgen, is het van belang dat een totaalbeeld wordt verkregen op (tenminste) Europees niveau, aangezien de meeste uitgevers van prepaidcards buiten Nederland zijn gevestigd. In 2014 wordt meer aandacht aan dit onderwerp besteed. De FIU-Nederland heeft tot nu toe geen meldingen ontvangen over betalingen met de telefoon, vanwege de lage, gelimiteerde bedragen die daar mee gemoeid zijn.

In 2013 zijn over virtual currencies tientallen meldingen ontvangen, die zien op de omzetting van de bitcoin naar 'harde' (vreemde) valuta. Via een nieuwsflits zijn enkele bijzonderheden over deze transacties met instellingen gedeeld, waarna aanvullende of nieuwe meldingen werden ontvangen. Een aantal meldingen is na verdachtverklaring gedeeld met de opsporing en in onderzoek genomen.

Banken

Naast het reguliere overleg dat de FIU-Nederland voert met de vertegenwoordigers van de grootbanken, is in 2013 eveneens meer inhoudelijk samengewerkt op specifieke thema's en fenomenen. Er is gezamenlijk onderzoek verricht naar een handelssector en het fenomeen mensenhandel is bij banken onder de aandacht gebracht (zie ook §3.5.2). In het Terrorismefinancieringsplatform, dat de FIU-Nederland samen met de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) in 2012 heeft opgezet, wordt aandacht besteed aan relevante geldstromen die gerelateerd kunnen worden aan financiering van terrorisme (zie het kader). Door samen met banken – en de opsporing – aandacht te geven aan specifieke thema's en fenomenen wordt de effectiviteit van de gemelde transacties vergroot. Deze projectma-

tige samenwerking is alle betrokken partijen goed bevallen en wordt in 2014 voortgezet.

De FIU-Nederland en de banken weten elkaar ook op dossierniveau goed te vinden. Zo is er regelmatig contact bij het doen van meldingen en bij de terugkoppeling van verdacht verklaarde transacties. Dat dit goede resultaten oplevert, wordt geïllustreerd door het praktijkvoorbeeld in het kader.

De toegenomen samenwerking lijkt te hebben geresulteerd in een toename van het aantal gemelde ongebruikelijke transacties door banken en het aantal doorgemelde bankmeldingen in 2013. In totaal heeft de FIU-Nederland het afgelopen jaar 18.222 meldingen van banken ontvangen: 11.150 money transfers en 7.072 andersoortige transacties, zoals girale overboekingen, contante opnamen of contante stortingen op rekening. Het aantal meldingen van

Meldingen over (mogelijke) financiering van terrorisme

In 2013 zijn relevante geldstromen door de financiële instellingen onderkend, die te relateren zijn aan terrorisme en met name aan de uitreizende Nederlanders die verblijven in Syrië. Bovendien heeft dit risicoprofiel geleid tot nieuwe meldingen van ongebruikelijke transacties. Dit is mede mogelijk gemaakt door het platform dat samen met de NVB in 2012 is opgezet. Dit Terrorismefinancieringsplatform heeft als doel de financiële instellingen beter te informeren over gesignaleerde trends en ontwikkelingen over de financiering van terrorisme. In 2013 is de samenwerking via het platform verder geïntensiveerd. Daarnaast heeft de FIU-Nederland in 2013 relevante meldingen ontvangen van met name wisselinstellingen die van belang waren voor contraterorisme- en terrorismefinancieringsdossiers. De aanleiding hiervoor was het risicoprofiel over de aanwezigheid van financiële instellingen in het grensgebied tussen Afghanistan en Pakistan, dat in 2012 door de FIU-Nederland is gedeeld met instellingen en belangstellende internationale partners.

ongebruikelijke transacties (exclusief de money transfers) van banken is fors gestegen ten opzichte van 2012, toen de FIU-Nederland ruim 4.800 meldingen ontving. Dit aantal ligt ook boven het niveau van 2011, toen bijna 6.500 meldingen werd ontvangen.

CASUS: De fraudeur te snel af

Met een spoedmelding deelde een bankinstelling de FIU-Nederland mee, dat er een voorgenomen opname van € 140.000 vanaf een privérekening van een klant met een buitenlandse nationaliteit zou gaan plaatsvinden. De bank had sterke twijfels over de legitimiteit van de transactie en meldde om die reden de voorgenomen cashtransactie. De rekeninghouder hield al enige tijd een betaalrekening bij de bank aan, toen er kort na elkaar voor een totaalbedrag van € 150.000 op de rekening werd bijgeschreven. Toen dit bedrag binnen was, vervoegde de rekeninghouder zich bij een lokaal filiaal van de bank en kondigde aan € 140.000 contant op te willen nemen. Desgevraagd verklaarde hij het geld nodig te hebben voor de aanschaf van onroerend goed in zijn thuisland.

De FIU-Nederland analyseerde de melding en nam direct contact op met de FIU van het land van herkomst van genoemde rekeninghouder. Toen bleek al snel, dat de rekeninghouder korte tijd ervoor verdachte was geweest in een omvangrijk fraudeonderzoek in zijn thuisland, maar dat wegens onvoldoende bewijs de vervolging was gestaakt. Dit gegeven, samen met bevindingen uit het eigen onderzoek, leidde nog dezelfde dag tot overdracht van het dossier aan een financiële opsporingseenheid. Deze eenheid completeerde het dossier en nam contact op met het OM. Op basis van de gegevens van de FIU-Nederland en de opsporingseenheid besloot het OM een onderzoek naar witwassen te starten waardoor het saldo van de rekening inbeslag kon worden genomen. Door deze snelle en adequate samenwerking van de meldende instelling, de FIU-Nederland en haar FIU counterpart alsmede het onderzoeksteam, kon het saldo van de rekening veilig worden gesteld en het witwasonderzoek worden gestart.

Handelaren

In de Wwft wordt onderscheid^{3/} gemaakt tussen 'handelaren in zaken van grote waarde' en 'overige handelaren'. Bij handelaren in zaken van grote waarde gaat het om verkopen^{4/} van voertuigen, vaartuigen, kunst, antiek, edelstenen, edele metalen, sieraden of juwelen.

In 2013 zijn 5.381 ongebruikelijke transacties gemeld door handelaren, bijna allemaal op basis van de objectieve indicator. De meeste meldingen zijn net als voorgaande jaren afkomstig van de voertuigenhandelaren, zo'n 4.500. In 2012 zag de FIU-Nederland reeds een flinke toename van het aantal meldingen afkomstig vanuit de edelmetaalhandel, van 99 meldingen in 2011 naar 798 meldingen in 2012. Ook in 2013 heeft de FIU-Nederland 785 ongebruikelijke transacties vanuit deze sector ontvangen. Het betreffen voornamelijk meldingen van contante aankopen van tussenhandelaren in goud. De meeste edelmetaalhandelaren zijn gaan melden naar aanleiding van een toezichtbezoek, zo blijkt uit gegevensuitwisseling met bureau Toezicht Wwft. Voorts zijn er 62 meldingen van vaartuigenhandelaren ontvangen.

Om meer inzicht te krijgen in één van deze handelssectoren is samen met de FIOD en een aantal banken onderzoek gedaan. Dit heeft geresulteerd in een vertrouwelijk gezamenlijk kennisdocument met de FIOD en een aantal concrete FIU-onderzoeksdossiers.

Douane

Sinds 2007 zijn personen verplicht bij het binnenkomen of verlaten van de Europese Unie aangifte te doen bij de Douane van liquide middelen (zoals contant geld, aandelen of cheques) ter waarde van € 10.000 of meer. De Douane stelt deze aangiften van liquide middelen ter beschikking aan de FIU-Nederland. In 2013 ziet de FIU-Nederland een kwalitatieve verbetering van deze meldingen. In totaal heeft de FIU-Nederland in 2013 6.990 aangiften liquide middelen ontvangen, waarvan 5.097 afkomstig zijn van luchthavens en 1.886 van zeehavens. Van de 5.097 aangiften op luchthavens, hebben 2.373 aangiften betrekking op de invoer van contanten, 1.494 op de uitvoer van contanten en 1.230 op de doorvoer van contanten via Nederland.

De FIU-Nederland maakt samen met de Douane, het OM, de FIOD en nationale politie (FIET FinEc) onderdeel uit van een werkgroep die wordt geleid door het Ministerie van Financiën, waarin de wettelijke mogelijkheden voor het meldrecht voor de Douane wordt verkend.

Vrije beroepsgroepen

De wijzigingen van de Wwft per 1 januari 2013 (zie §1.2) hebben met name gevolgen voor vrije beroepsoefenaars. De meldplicht voor advocaten, notarissen en accountants is verruimd. Daarnaast zijn taxateurs van onroerende zaken ook meldplichtig geworden.

In 2013 hebben vijf taxateurs zich geregistreerd, maar tot nu toe heeft de FIU-Nederland geen meldingen van deze nieuwe meldplichtige groep ontvangen.

De FIU-Nederland onderzoekt feitelijk alle ontvangen transacties van vrije beroepsbeoefenaars, waardoor goed zicht is op deze categorie van gemelde transacties.

De meldplicht van accountants is door de wijziging van de Wwft verruimd; de forensische activiteiten van de accountants vallen nu ook onder de meldplicht. In 2013 heeft de FIU-Nederland 532

meldingen van accountants ontvangen. Dit is een toename van maar liefst 65% ten opzichte van 2012 en 2011. Dit heeft tevens geleid tot een toename van het aantal verdacht verklaarde accountantsmeldingen. Deze stijging van het aantal ongebruikelijke transacties hangt naar inschatting van de FIU-Nederland samen met de verruiming van de meldplicht en bezoeken van de toezichthouder. In 2013 waren er namelijk 43 nieuw geregistreerde en actieve accountants, maar ook van eerder geregistreerde accountants zijn meer meldingen ontvangen.

2.2 Samenwerking met toezichthouders

Het Ministerie van Financiën heeft voor het toezicht op het juist naleven van de meldplicht een viertal toezichthouders aangewezen: De Nederlandsche Bank (DNB), Bureau Financieel Toezicht (BFT), Autoriteit Financiële Markten (AFM) en bureau Toezicht Wwft van de Belastingdienst. Zij houden elk toezicht op verschillende groepen meldplichtige instellingen. Een belangrijk onderdeel van het toezicht is het nagaan of de instellingen beschikken over een adequate administratieve organisatie en interne controle. De organisatie van een instelling moet dusdanig op peil zijn, dat zij in staat is om cliëntenonderzoek te verrichten en dat medewerkers in staat zijn een ongebruikelijke transactie te herkennen en te melden aan de FIU-Nederland. Daarnaast zien de toezichthouders erop toe dat de

^{3/} Voor zowel 'handelaren in zaken van grote waarde' als 'overige handelaren' geldt een subjectieve meldplicht, indien de contante betaling bij verkoop € 15.000 of meer bedraagt. Alleen handelaren in zaken van grote waarde hebben ook een objectieve meldplicht indien de contante betaling bij verkoop € 25.000 of meer bedraagt. Het komt voor dat overige handelaren ten onrechte een objectieve melding doen van contante betalingen. In 2013 heeft de FIU-Nederland tientallen van deze meldingen van overige handelaren verwijderd uit de database, omdat deze niet onder de meldplicht vallen. Dit is besproken met de betreffende melders.

^{4/} De aankoop van goederen door een handelaar, zoals goud of metaal, is dus niet meldplichtig.

instellingen ook daadwerkelijk tot de uitvoering van het cliënten-onderzoek overgaan en in voorkomende gevallen melding doen van ongebruikelijke transacties.

Samenwerking

De FIU-Nederland voert regelmatig overleg met de verschillende toezichthouders. In samenwerking met de toezichthouders wordt voorlichting gegeven aan diverse groepen meldplichtige instellingen. Zo heeft de FIU-Nederland in samenspraak de AFM een verkennend onderzoek gedaan onder beleggingsinstellingen en -ondernemingen naar de bekendheid van de Wwft en het bewustzijn van witwasrisico's, aangezien vanuit deze branche jaarlijks weinig tot zelfs geen meldingen worden ontvangen. De aanbevelingen uit dit vertrouwelijk onderzoek bieden richting bij het maken van afspraken tussen de FIU-Nederland, de AFM en de branche, waar in 2014 vervolg aan wordt gegeven.

Informatie-uitwisseling

Op basis van de Wwft wisselen de FIU-Nederland en de toezichthouders jaarlijks regelmatig informatie uit. Daarbij kan het gaan om verzoeken van een toezichthouder over het meldgedrag van een instelling, maar ook om het delen van informatie over bepaalde trends en fenomenen. Eind 2013 is met verschillende toezichthouders geïnventariseerd aan welke informatieproducten en standaardrapportages over het meldgedrag van instellingen zij behoefte hebben. In 2014 zullen deze producten periodiek geleverd worden. Toezichthouders op hun beurt lichten de FIU-Nederland in, wanneer zij bij de instellingen feiten ontdekken die kunnen duiden op witwassen of financieren van terrorisme. In 2013 zijn van DNB 53 signalen c.q. meldingen ontvangen van ongebruikelijke money transfers.

Aanpak van meldverzuim

Instellingen die zich niet houden aan de Wwft-meldplicht overtreden daarmee de Wet Economische Delicten (WED). Daarbij kan het gaan om het niet melden, het onvolledig melden of het te laat melden van ongebruikelijke transacties. In 2013 heeft de FIU-Nederland meegewerkt aan het project Niet-Melders, dat onder leiding staat van het OM en waarbij de FIOD, de Landelijke Eenheid, het BFT, het bureau Toezicht Wwft, DNB en de FIU-Nederland samenwerken om de naleving van de Wwft te verbeteren. Bij een actiedag in oktober zijn verschillende meldplichtige instellingen onderzocht, waaronder enkele handelaren en een makelaar. Deze actiedag heeft tot landelijke mediabelangstelling geleid. Daarnaast zijn zaken naar aanleiding van eerdere actiedagen voorgebracht bij de rechter, welke hebben geleid tot het opleggen van strafrechtelijke sancties (zie het kader).

Uitspraken meldverzuim

Aan een autohandelaar legde de rechtbank Den Haag geldboetes op van € 18.000 en € 17.000, waarvan telkens € 6.000 voorwaardelijk. Hij verkocht in 2011 in zijn B.V.'s auto's tegen contante betaling van bedragen tussen € 35.000 en € 88.000. De autohandelaar vond dat niet ongebruikelijk.

De rechtbank is van oordeel dat hij de transacties had moeten melden.

De rechtbank legde een geldboete op van € 16.000, waarvan de helft voorwaardelijk, aan een verkoper van boten. Hij accepteerde in 2011 negen maal contante betalingen van klanten zonder de identiteit van deze klanten vast te stellen. Bij controle kon hij geen kopieën van hun identiteitsbewijzen laten zien. Het ging om betalingen van € 15.000 tot € 21.000.

Ook legde de rechtbank een voorwaardelijke geldboete op van € 10.000 aan een oud-notaris. Hij had in 2009 zijn medewerking verleend aan de verkoop van alle aandelen van een B.V. voor € 1 aan een Luxemburgse vennootschap. Tegelijkertijd droeg de verkochte B.V. een vordering ter waarde van ongeveer € 75.000 voor slechts € 10.000 over aan een andere B.V. van dezelfde koper. Meteen daarna werd de vordering kwijtgescholden. De notaris had naar het oordeel van de rechtbank voldoende aanwijzingen dat mogelijk sprake was van witwassen. Hij was daarom op grond van de Wwft verplicht deze beide transacties te melden bij de FIU-Nederland. Omdat de notaris al uit zijn ambt was gezet vanwege deze kwestie legde de rechtbank alleen een voorwaardelijke boete op.

Analyseren van ontvangen
ongebruikelijke transacties

3

3 Analyseren van ontvangen ongebruikelijke transacties

Ongebruikelijke transacties vormen de primaire input van de analyse- en onderzoeksprocessen van de FIU-Nederland. Gezien de grote hoeveelheid transacties die de FIU-Nederland jaarlijks ontvangt, is het voor haar niet mogelijk om al deze transacties één voor één te analyseren. Door de periodieke matching met het VROS-bestand (zie §3.1) vindt daarentegen wel altijd enige vorm van onderzoek c.q. screening plaats. De FIU-Nederland moet steeds scherpe keuzes maken in welke ongebruikelijke transacties in onderzoek worden genomen. Bij de prioritering wordt rekening gehouden met de behoeften van de Nederlandse opsporings- en handhavingpartners en buitenlandse FIU's.

Met elkaar samenhangende ongebruikelijke transacties die in onderzoek worden genomen, worden gebundeld in een dossier. Daarbij kan gedacht worden aan meerdere transacties die zijn verricht door één persoon of – breder – transacties verricht door personen die onderdeel uitmaken van hetzelfde criminele netwerk. Alleen het hoofd van de FIU-Nederland heeft de bevoegdheid om ongebruikelijke transacties verdacht te verklaren. In 2013 heeft de FIU-Nederland ruim 29.000 transacties in onderzoek genomen, die onderdeel uitmaken van 5.165 onderzoeksdossiers.

5.165
onderzochte
dossiers in 2013

In dit hoofdstuk staan de analyses van de ontvangen ongebruikelijke transacties en de samenwerking met de handavings- en opsporingspartners en buitenlandse FIU's centraal. Deze activiteiten kunnen niet los worden gezien van de andere kerntaken van de FIU-Nederland, die respectievelijk in hoofdstukken 2 en 4 zijn beschreven.

3.1 Redenen voor verdachtverklaring

Ontvangen ongebruikelijke transacties kunnen via verschillende wegen verdacht worden verklaard. Daarbij kan grofweg een onderscheid worden gemaakt tussen matches met externe gegevensbestanden, screening naar aanleiding van LOvJ-verzoeken of verzoeken van buitenlandse FIU's en eigen onderzoeken.

Matches

De FIU-Nederland matcht wekelijks haar database met het VROS-bestand van de nationale politie. VROS staat voor Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten en bevat personen die voorkomen in lopende opsporingsonderzoeken. De hits worden gecontroleerd alvorens ze verdacht worden verklaard. Daarnaast voert de FIU-Nederland matches uit met externe bestanden op verzoek van opsporings- of handavingsinstanties. In 2013 zijn meer dan 15 matches uitgevoerd voor diverse partners. Door deze matching is onder meer een bijdrage geleverd aan de executie van boetes (CJIB), het traceren van vermogen (BOOM), het opsporen van misbruik van sociale voorzieningen in Rotterdam en Amsterdam en gebiedsscans, zoals haventerreinen en grote vrije markten.

LOvJ-verzoeken

Opsporingsdiensten kunnen zogenaamde LOvJ-verzoeken indienen bij de FIU-Nederland om na te gaan of subjecten, die als verdachte voorkomen in een strafrechtelijk onderzoek, tevens voorkomen in de database van ongebruikelijke transacties. Bij een dergelijk toetsingsverzoek verricht de FIU-Nederland uitgebreid onderzoek, want ook relaties van onderzoeksobjecten kunnen worden bevestigd en buitenlandse FIU's kunnen worden benaderd (zie ook §3.4).

In 2013 zijn 1.167 LOvJ-verzoeken ontvangen vanuit de opsporing. Hiervan zijn er 683 verzoeken afkomstig van de nationale politie en 484 van overige diensten, zoals de FIOD, de KMar, Inspectie SZW en de sociale recherche (zie tabel). In 2013 heeft de FIU-Nederland 70 verzoeken meer ontvangen vanuit de opsporing dan in 2012.

Tabel: Ingediende LOvJ-verzoeken in 2013 per opsporingsdienst

Indiener LOvJ-verzoek			
Nationale politie		Overige diensten	
Landelijke Eenheid	129	FIOD	278
Eenheid Den Haag	100	KMar	105
Eenheid Midden-Nederland	84	Inspectie SZW	31
Eenheid Oost-Nederland	77	BOOM	21
Eenheid Rotterdam	68	Sociale recherche/DWI	21
Eenheid Amsterdam	66	Functioneel Parket	11
Eenheid Noord-Nederland	48	NVWA-IOD	7
Eenheid Noord-Holland	39	RST	5
Eenheid Zeeland West-Brabant	32	Rijksrecherche	3
Eenheid Oost-Brabant	29	Landelijk Parket	2
Eenheid Limburg	11		
Subtotaal Nationale politie	683	Subtotaal Overige diensten	484

Eigen onderzoeken

Naast de matches en verzoeken die de FIU-Nederland in behandeling neemt, worden eigen onderzoeken verricht. De aanleiding voor het starten van een eigen onderzoek kan uiteenlopen. De FIU-Nederland voert (red flag) query's uit, waaruit onderzoekswaardige transacties naar voren komen. Daarnaast kan een buitenlandse FIU vragen om onder andere subjecten nader te onderzoeken en komen er signalen vanuit instellingen of opsporings- of handhavingspartners, die nader onderzoek verdienen.

Niet verdachte transacties

In 2013 zijn door de FIU-Nederland 5.165 dossiers afgerond. Niet alle onderzochte dossiers zijn verdacht verklaard: bij 884 dossiers (17%) was er (op dat moment) geen of onvoldoende aanleiding om verdacht te verklaren. Deze 884 dossiers bevatten in totaal 3.479 onderzochte ongebruikelijke transacties. Van de 5.165 afgeronde dossiers zijn er 4.260 verdacht verklaard (82%) en zodoende doorgemeld naar opsporings- en handhavingspartners. Daarnaast zijn 21 dossiers onder embargo^{5/} verstrekt (1%) aan een opsporingsteam.

In hoofdstuk 4 wordt uitgebreid ingegaan op de kenmerken van de verdachte transacties, de relevantie van de dossiers voor de opsporingspartners en worden praktijkvoorbeelden getoond.

3.2 Samenwerking met handhavings- en opsporingspartners

De FIU-Nederland werkt op nationaal niveau samen met verschillende handhavings- en opsporingspartners. Uit de tabel over de ingediende LOvJ-verzoeken in 2013 blijkt dat alle eenheden van de nationale politie, de bijzondere opsporingsdiensten en diverse handhavingsinstanties hun weg naar de FIU-Nederland weten te vinden. De vijf accountmanagers van de FIU-Nederland onderhouden intensief contact met deze handhavings- en opsporingsinstanties, waarbij ze het gebruik van deze verzoeken stimuleren en de doorgemelde dossiers van de FIU-Nederland onder de aandacht brengen. In 2013 zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met nieuwe partners, maar zijn ook bestaande samenwerkingsrelaties beëindigd. Hieronder wordt daar bij stilgestaan.

Afgehandelde verzoeken 2013

- 1.167 LOvJ-verzoeken
- 1.594 van AFM en DNB
- 283 van BIBOB
- 597 van buitenlandse FIU's

Nationale politie

Sinds 1 januari 2013 heeft Nederland één nationale politie. Zij bestaat uit tien regionale eenheden en één landelijke eenheid. De accountmanagers van de FIU-Nederland onderhouden dagelijks contact met afdelingen van de eenheden. In 2013 is de werkwijze aangepast om behoefte en aanbod dichter bij elkaar te brengen. Er zijn enkele convenanten op specifieke thema's afgesloten waarbij over wederzijdse inzet afspraken zijn gemaakt. Daarnaast wordt zo veel mogelijk aansluiting gezocht bij de thema's van de Nationale Intelligence Agenda (NIA) van de nationale politie om de oppakkans van dossiers te maximaliseren.

FIOD

Tussen de FIOD en de FIU-Nederland bestaat een goede operationele samenwerking. Vier liaison officers van de FIOD ondersteunen de FIU-Nederland bij analyses van transacties door de inbreng van fiscale informatie en fiscaalstrafrechtelijke kennis. Zo is in 2013 van ruim 1.400 subjecten fiscale informatie opgevraagd. De FIU-Nederland ontvangt regelmatig meldingen van ongebruikelijke transacties over mogelijke btw-carroussels, toeslagenfraude of faillissementsfraude, die relevant zijn voor de FIOD. De resultaten vertalen zich in de doormelding van transacties, ook aan andere opsporingsdiensten dan de FIOD. De verdachte transacties worden door de FIOD gebruikt voor voeging bij of de start van strafrechtelijke onderzoeken (zie §4.3.1).

ICOV

Als vervolg op de projectorganisatie het Vastgoed Intelligence Centre is in 2013 de infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen (iCOV) opgericht. De iCOV is een gemeenschappelijke organisatie waaraan het OM, de nationale politie, de Belastingdienst, de FIOD

^{5/} Dossiers die onder embargo worden verstrekt, bevatten verdacht verklaarde transacties die vanwege het afbreukrisico voor het opsporingsonderzoek niet worden doorgemeld naar BlueView.

en de FIU-Nederland deelnemen. Het doel van het samenwerkingsverband is het in kaart brengen van onverklaarbaar of crimineel vermogen; het blootleggen van witwas- of fraudeconstructies en het kunnen innen van overheidsvorderingen. De FIU-Nederland deelt maandelijks haar dataset met verdachte transacties, zodat de iCOV deze kan betrekken in haar analyses.

RIEC's en LIEC

De Regionale Informatie en Expertise Centra (RIEC's) en het Landelijk Informatie en Expertise Centrum (LIEC) zijn opgericht om de integrale en bestuurlijke aanpak van georganiseerde misdaad door het openbaar bestuur te versterken. De FIU-Nederland ondersteunt de RIEC's en het LIEC in de uitvoering van haar taken. Er is een informatieprotocol opgesteld, dat in oktober 2013 nader is aangescherpt, zodat de RIEC's sturingsinformatie aan de FIU-Nederland kunnen aanbieden met het verzoek dit te toetsen

aan haar databestand. Openstaande vraag is nog of, in het kader van het verstrekken van RIEC-informatie, het niet wenselijk is dat de FIU-Nederland als partner zal toetreden tot de RIEC partners.

IND

In oktober 2013 heeft de FIU-Nederland een convenant gesloten met de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Bij de toets om vermogende vreemdelingen toe te laten tot Nederland en deze een verblijfsvergunning te verlenen, is de voorwaarde gesteld dat de vreemdeling minimaal € 1,25 miljoen investeert in een onderneming gevestigd in Nederland. Alvorens een verblijfsvergunning toegekend wordt, toetst de IND of het te investeren vermogen mogelijk een illegale herkomst heeft. De FIU-Nederland vervult een rol bij deze toets. Met ingang van 1 oktober 2013 is de Vreemdelingencirculaire 2000 daartoe aangepast.

Bibob

In november 2013 is na tien jaar, in goed overleg met het landelijk bureau BIBOB (Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur), de samenwerking beëindigd. De FIU-Nederland behandelde jaarlijks rond de 250 screeningsverzoeken van BIBOB waarbij werd gekeken of specifieke subjecten voorkwamen als betrokkene bij verdachte transacties. Sinds medio 2011 stelt de FIU-Nederland haar verdachte transacties beschikbaar via de politiebredde applicatie BlueView. Hierdoor hebben de genoemde screenings geen toegevoegde waarde meer, aangezien de verdachtetransactie-informatie eveneens via de nationale politie opgevraagd kan worden.

DNB en AFM

Het afgelopen jaar heeft de FIU-Nederland wederom screenings uitgevoerd op verzoek van de AFM en DNB voor vergunningaanvragen. Dit betroffen 1.594 screenings, waarvan 66 dossiers aan het OM ter nadere beoordeling zijn voorgelegd. De FIU-Nederland heeft zich voorgenomen om deze taken over te dragen aan een daarvoor geëigende uitvoerende instantie en streeft er naar dit in 2014 te laten plaatsvinden.

3.3 Samenwerking ter bestrijding van financiering van terrorisme

Het team Contraterrorisme en Proliferatiefinanciering (CT & PF) van de FIU-Nederland heeft in 2013 in en met diverse nationale gremia samengewerkt. Daarnaast zijn in 2013 meerdere presentaties verzorgd om specifieke aspecten binnen geldstromen die aan terroristische groeperingen of netwerken te relateren zijn onder de aandacht te brengen.

CT Infobox

De FIU-Nederland is een actieve partner binnen de CT Infobox (zie het kader). Binnen dit samenwerkingsverband vormt de FIU-Nederland samen met de FIOD en de Inspectie SZW de financiële kern en draagt daarmee bij aan de betere onderkenning van

CT Infobox

Bij de CT Infobox zijn de volgende partijen betrokken: de AIVD, de nationale politie, de IND, de MIVD, de FIOD, de KMar, Inspectie SZW, de FIU-Nederland, het OM en de NCTV. In de CT Infobox wordt informatie over netwerken en personen die mogelijk betrokken zijn bij terrorisme bij elkaar gebracht. Deze gegevens worden vervolgens multidisciplinair, dat wil zeggen met de expertise van meerdere organisaties, vergeleken en geanalyseerd. Doordat de informatie op één plaats beschikbaar is, worden onderlinge verbanden onderkend en wordt soms ook door middel van een snelle scan beoordeeld of er informatie aanwezig is die voor één of meerdere partners in de CT Infobox van belang is.

financieringsaspecten binnen de terroristische netwerken. Vanuit de CT Infobox zijn het afgelopen jaar diverse adviezen aan en ten behoeve van de FIU-Nederland verstrekt om bijvoorbeeld ongebruikelijke transacties nader te onderzoeken en eventueel, waar mogelijk, verdacht te verklaren.

FEC-project Terrorisme Financiering

Het Financieel Expertise Centrum (FEC) is een samenwerkingsverband van verschillende overheidsorganen (FEC Partners), die samenwerken op basis van een convenant, waarbinnen informatie kan worden uitgewisseld over de risico's voor de integriteit van het financiële stelsel. Hoewel de FIU-Nederland in 2013 geen FEC Partner was, is zij wel uitgenodigd om deel te nemen aan het FEC-project Terrorisme Financiering. Dit project is gericht op het vergroten van het inzicht in de financiering en de gehanteerde financiële infrastructuur van een specifieke terroristische organisatie, om vervolgens een programmatisch aanpak op te stellen. Naast de FIU-Nederland hebben ook de IND, de NCTV en de Douane – als niet FEC partners – deelgenomen aan het project.

Overleg sanctiemaatregelen

Op basis van de Sanctiewet kunnen sanctiemaatregelen genomen worden, zoals het bevriezen van tegoeden, om de voorbereidingen van terroristische aanslagen te bemoeilijken. Over deze financiële sanctiemaatregelen en gemelde transacties die daaruit voortkomen, voert de FIU-Nederland overleg met diverse afdelingen van DNB, het Ministerie van Buitenlandse Zaken, de NCTV en het Ministerie van Veiligheid en Justitie. De kennis over (de gevolgen van) de financiële sanctiemaatregelen en de branches die worden geconfronteerd met handelsrestricties, bieden input aan de eigen onderzoeken van de FIU-Nederland.

3.4 Samenwerking met buitenlandse FIU's

Bij het uitvoeren van onderzoeken zijn voor de FIU-Nederland contacten met buitenlandse FIU's van groot belang. Zij wisselt dagelijks informatie uit met buitenlandse zusterorganisaties via het Egmont Secure Web en het FIU.NET. Over en weer wordt geïnformeerd of bepaalde onderzoekssubjecten bekend zijn in de FIU-database van het betreffende land. Voor de FIU-Nederland kunnen LOVJ-verzoeken of eigen onderzoeken aanleiding geven om een buitenlandse FIU te bevragen.

Operationele samenwerking

In 2013 ontving de FIU-Nederland 597 verzoeken van buitenlandse zusterorganisaties en heeft ze 496 verzoeken bij buitenlandse FIU's neergelegd. De tabel toont een top 5 van buitenlandse FIU's waarvan de FIU-Nederland de meeste verzoeken heeft ontvangen en waaraan ze de meeste verzoeken heeft verstuurd. In totaal heeft de FIU-Nederland van 70 verschillende buitenlandse FIU's verzoeken ontvangen het afgelopen jaar en aan 59 buitenlandse FIU's verzoeken verstuurd. Met name de contacten met de FIU's uit België, Luxemburg, Zweden, Duitsland en Groot-Brittannië zijn intensief.

Met de Belgische FIU wordt intensief informatie uitgewisseld, zo blijkt uit de tabel. De Belgische counterpart is bevoegd om tegoeden op een bankrekening te bevriezen, waardoor het

mogelijk is om snel maatregelen te nemen, wanneer blijkt dat een Nederlands onderzoekssubject eveneens bekend is bij de Belgische FIU. Het praktijkvoorbeeld laat zien hoe een eigen onderzoek van de FIU-Nederland de aanleiding vormde voor een slagvaardige internationale samenwerking, dat uiteindelijk leidde tot bevriezing van de criminele opbrengst en een bekende verdachte.

Tabel: Top 5 ontvangen en verzonden verzoeken aan buitenlandse FIU's in 2013

Top 5	Ontvangen verzoeken van	Aantal
1	FIU België - CFI	197
2	FIU Luxemburg - CRF	85
3	FIU Italië - UIC S.A.R.	22
4	FIU Slowakije	22
5	FIU Engeland - SOCA	21

Top 5	Verzonden verzoeken aan	Aantal
1	FIU België - CFI	67
2	FIU Zweden - NFIS	62
3	FIU Duitsland	59
4	FIU Spanje - SEPBLAC	35
5	FIU Engeland - SOCA	24

CASUS: Criminele opbrengsten van een postbode door samenwerkende FIU's onderschept

Een aantal girale overboekingen trok de aandacht van een onderzoeker van de FIU-Nederland. Nader onderzoek leerde dat de transacties pasten in een lopend opsporingsonderzoek. Een Nederlandse exporteur had aangifte van oplichting gedaan. De exporteur had facturen aan zijn klanten verzonden en zijn klanten hadden de facturen voldaan, maar er werd geen geld op de rekening van de exporteur bijgeschreven. Uit het opsporingsonderzoek bleek, dat een postbode facturen van het bedrijf had onderschept, het rekeningnummer waar de betaling naar toe moest had veranderd en vervolgens de enveloppen met facturen weer in de postafhandeling had teruggezet. Het gewijzigde rekeningnummer was in gebruik bij de postbode die op deze manier in korte tijd € 400.000 op zijn rekening bijgeschreven zag worden. Direct na ontvangst boekte hij bedragen over naar rekeningen in België en Turkije. Toen de fraude duidelijk werd, benaderde de FIU-Nederland haar counterpart in België. Op basis van de Nederlandse informatie was de Belgische FIU in staat de gebruikte bankrekeningen in België te bevriezen waardoor een deel van de criminele opbrengst onderschept kon worden. Na de bevroering werd op verzoek van het Nederlandse OM een strafrechtelijk beslag op de tegoeden gelegd. Door slagvaardig optreden in zowel de internationale samenwerking tussen FIU's als de grensoverschrijdende samenwerking tussen justitiële autoriteiten, kon een deel van de criminele opbrengst buiten bereik van de op dat moment voortvluchtige verdachte gehouden worden. Enige tijd later trachtte de verdachte Nederland weer binnen te komen. Dat lukte ook, zij het dat hij door de KMar bij de paspoortcheck werd aangehouden en nu in afwachting van de zitting gedetineerd is. Verdachte heeft overigens inmiddels alle malversaties bekend.

FIU.NET en Ma³tch

Het FIU.NET vormt een gedecentraliseerd computernetwerk tussen de EU FIU's, waardoor de gegevensuitwisseling tussen deze FIU's op een efficiënte manier kan plaatsvinden. Vrijwel alle lidstaten van de Europese Unie zijn aangesloten op dit systeem. In 2012 heeft de

ontwikkeling van FIU.NET een nieuwe impuls gekregen met de introductie van de zogenaamde Ma³tch technologie. In dat jaar heeft de FIU-Nederland de functionaliteit op orde gebracht en de medewerkers opgeleid, zodat in 2013 de pilot van start kon gaan. De FIU-Nederland heeft in 2013 samen met de FIU's van België, Denemarken, Estland, Finland en Slovenië deel uitgemaakt van het Ma³tch-engaged pilotproject dat wordt gecoördineerd door het FIU.NET Bureau. De Ma³tch-functionaliteit binnen FIU.NET maakt het onder meer mogelijk om geautomatiseerd en geanonimiseerd subjecten uit de eigen database te matchen met subjecten van andere aangesloten buitenlandse FIU's. De FIU krijgt direct inzicht bij welke andere FIU(s) informatie te vinden is over bepaalde subjecten, zonder dat gevoelige (persoons)informatie prijsgegeven wordt. Alleen als er een hit is, kunnen de betrokken FIU's dit terugvoeren op de persoonsgegevens van het betreffende subject. Op eenvoudige wijze kunnen zo internationale zaken gedetecteerd worden die mogelijk anderszins onder de radar blijven wanneer landen alleen naar hun eigen subjectgegevens kijken. Doel van het pilotproject Ma³tch-engaged is te komen tot een standaard werkmethode die aangeeft wanneer en hoe FIU's de cross-match (zie het kader) kunnen toepassen, hoe zij de hits zo efficiënt mogelijk kunnen verwerken en hoe zij gezamenlijk opvolging kunnen geven aan de zaken die voortvloeien uit deze hits. Uit de pilot zijn al een aantal interessante casussen naar voren gekomen die de meerwaarde van de cross-match aantonen. Daarnaast heeft het FIU.NET Bureau naar aanleiding van bevindingen van het projectteam al diverse technische verbeteringen in het systeem kunnen doorvoeren. In het vervolg van het project in 2014 wordt nadere aandacht besteed aan het prioriteren en de opvolging van de hits die de cross-match genereert.

Kennisdeling

Naast financial intelligence wisselen buitenlandse FIU's ook kennis uit over trends en fenomenen. Dit kan plaatsvinden via de afgeschermdede digitale omgeving van Egmont Secure Web en FIU.NET, maar ook via bijeenkomsten van de FATF en de Egmont Group. In 2013 heeft de FIU-Nederland actief deelgenomen aan het

Twee matchfuncties Ma³tch

De Ma³tch-functionaliteit maakt onderscheid tussen de case-match en de cross-match:

- Case-match: specifieke subjecten van een FIU worden gematcht met subjecten van andere FIU's. Het gaat daarbij om subjecten die al onderwerp zijn van een internationaal onderzoek.
- Cross-match: een lijst met subjecten van een FIU worden gematcht met subjecten van andere FIU's. Het kan daarbij gaan om alle subjecten in de database of een zelf te bepalen deel daarvan.

Egmont-FATF project "Money Laundering and Terrorist Financing through Trade in Diamonds" van de Egmont Operational Working Group. De FIU-Nederland heeft daartoe een analyse uitgevoerd naar gemelde transacties in relatie tot de diamantmarkt en is gesprekken aangegaan met marktpartijen en financiële instellingen actief binnen deze branche. De rapportage over de diamantmarkt in Nederland is ingebracht in het Egmont-FATF project. Daarnaast heeft de FIU-Nederland meegewerkt aan het eindrapport^{6/} door een analyse uit te voeren op de ingebrachte input van de andere deelnemende partners.

Binnen de Egmont Groep is de FIU-Nederland samen met Canadese FIU (FINTRAC) trekker van de projectgroep Terrorismefinanciering. Deze projectgroep ontwikkelt initiatieven die alle 141 Egmont-leden wereldwijd kunnen ondersteunen bij het onderkennen van terrorismegerelateerde transacties en geldstromen met een hoog risico. Daarnaast heeft de FIU-Nederland bilateraal met andere FIU's risicoprofielen gedeeld.

^{6/} Zie <http://www.fatf-gafi.org/documents/news/ml-tf-through-trade-in-diamonds.html>

3.5 Onderzoek naar trends en fenomenen

De FIU-Nederland beschikt door haar unieke informatiepositie over een grote hoeveelheid transactiedata, waardoor zij nieuwe trends en fenomenen kan detecteren. Om deze data op een slimme manier te analyseren is een hoogwaardige rapportage- en analysetool (R&A-tool) een belangrijke voorwaarde. Het afgelopen jaar is met de ontwikkeling van de R&A-tool veel vooruitgang geboekt. Daarnaast is door een eenjarig project met het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) kennisgemaakt met hoogstaande data-analyse instrumenten van het kennis- en expertisecentrum voor intelligente data-analyse (Kecida) van het NFI.

Bij het onderzoeken en detecteren van trends en fenomenen is uitwisselen van informatie met partners onmisbaar. Om flexibel in te spelen op signalen van instellingen en vanuit de opsporing, streeft de FIU-Nederland ernaar om het proces van ontvangen, analyseren en verdacht verklaren van transacties optimaal op elkaar aan te sluiten. Het afgelopen jaar is bijzondere aandacht besteed aan verschillende trends en fenomenen, waaronder mensenhandel, kinderporno en -misbruik en corruptie.

3.5.1 Analysetools en -methoden

Rapportage- en analysetool

Sinds november 2013 beschikt de FIU-Nederland over een eerste operationele versie van de R&A-tool, waardoor zij de mogelijkheid heeft om query's en analyses te draaien op de actuele database. Hiermee zijn belangrijke stappen richting 'real-time intelligence' gezet. Voor zowel interne als externe afnemers zullen in 2014 verschillende analyses en producten gerealiseerd worden, variërend van management- en sturingsinformatie tot operationele informatie. De functionaliteiten van de R&A-tool worden komend jaar verder uitgebreid en geschikt gemaakt voor de nieuwe, grote release van GoAML die halverwege 2014 op de planning staat. Daarnaast zal met onder meer het Business Intelligence Competence Center (BICC) van de Dienst Landelijke Informatie Organisatie (DLIO) van de nationale politie afstemming worden gezocht om operationele

bronnen op te nemen als extra database in de rapportage- en analyseomgeving.

Red flag query's

In 2013 zijn een aantal red flags c.q. risicoprofielen ontwikkeld, die toegepast kunnen worden op de database van de FIU-Nederland. Met de komst van de R&A-tool zal de implementatie van deze red flags in 2014 in een stroomversnelling komen. De verschillende gedefinieerde risicoprofielen kunnen hiermee tegen de database worden gehouden, zodat een actueel beeld ontstaat van transacties die aan de betreffende risicoprofielen voldoen en in onderzoek genomen kunnen worden. In 2013 heeft een uitwerking en prioritering plaatsgevonden van risicoprofielen. Komend jaar zullen de relevante red flags zodanig gespecificeerd worden dat ze daadwerkelijk geïmplementeerd kunnen worden in de R&A-tool. Bij red flag query's kan worden gedacht aan indicatoren die duiden op een bepaalde criminaliteitsvorm, zoals mensenhandel (zie ook §3.5.2). Ook een reeks ongebruikelijke transacties door dezelfde persoon kan een indicator zijn voor witwassen, zo blijkt uit het praktijkvoorbeeld (zie kader).

NFI-project: experimenteren met nieuwe tooling

Naast de nieuwe R&A-tool experimenteert de FIU-Nederland met

de geavanceerde data-analyse instrumenten die door Kecida, onderdeel van het NFI, zijn ontwikkeld. Het betreft een eenjarig project dat gefinancierd wordt door een subsidie van het programma "Veilig door Innovatie" van de NCTV. De FIU-Nederland heeft – naast de bestaande analysemethoden – effectievere en efficiëntere analysetechnieken nodig om de transactiedata in haar database op een proactieve en 'intelligentere' manier te kunnen benaderen. Hierdoor kunnen nieuwe of onbekende criminaliteitsstructuren, modus operandi of (fluïde) netwerken eerder in kaart worden

CASUS: Financiële analyse leidt tot een netwerk van hennep telers en facilitators

In februari 2013 meldde een financiële instelling dat een man met regelmaat contant geld stortte om het geld vervolgens naar bankrekeningen van allerlei verschillende personen over te maken. De FIU-Nederland trof totaal 28 transacties op de betreffende man in hun bestand aan. De man maakt e inderdaad in alle gevallen geld over naar personen of bedrijven, al dan niet in Nederland gevestigd, waarbij hij het eerst contant had afgestort. De FIU-Nederland verrichtte een achtergrondonderzoek en stelde vast, dat de man herhaalde malen in verband met de teelt van hennep was gebracht. Zo was in het verleden enkele malen door verhuurders van huizen over de man geklaagd. De man huurde de woningen, waarna er een hennepkwekerij in werd ondergebracht. Het betroffen huizen in de vrije verhuur, die met advertenties in dagblad of op internet waren aangeboden. De man betaalde steevast de gevraagde huur vooruit. Nadere analyse in het databestand van de FIU-Nederland leidde tot het vaststellen van meerdere handlangers van de man. Ook zij huurden, vaak onverkoopte, panden waarin vervolgens hennepplantages werden aangetroffen. De handlangers verrichtten niet alleen betalingen van de huurpenningen, maar maakten ook bedragen over naar ontvangers in het land van herkomst van deze groep. In totaal konden 86 transacties aan de groep toegeschreven worden. De transacties werden verdacht verklaard en ter beschikking van opsporingsdiensten gesteld.

gebracht en andere complexe relaties tussen financiële transacties sneller worden geduid.

Het project is van start gegaan in juli 2013. Door het gezamenlijk experimenteren met nieuwe methoden en technieken is reeds in korte tijd een tiental onderzoeksdoossiers opgesteld die door de FIU-analisten verder worden uitgewerkt. Zo zijn door netwerk-analyses, op basis van patronen in transactiegedrag, subjecten geïdentificeerd die betrokken zijn bij onder meer mensenhandel en drugshandel. Ook zijn dankzij datapreparatie (opschoning en het ontdebellen van subjecten) verschillende ongebruikelijke transacties van subjecten geïdentificeerd die zich leenden voor 'verdacht' bepaling maar nog niet verdacht waren verklaard.

Na afloop van het project in juli 2014 zal de kennis die de FIU-analisten middels dit project hebben opgedaan, worden overgedragen aan de andere analisten binnen de FIU-Nederland en worden de resultaten van het project met andere ketenpartners gedeeld. De FIU-Nederland bestudeert of en hoe de innovatieve producten en kennis binnen haar organisatie kunnen worden geïmplementeerd.

3.5.2 Fenomeengerichte analyses

Bij de analyses van ongebruikelijke transacties is bijzondere aandacht besteed aan bepaalde fenomenen. Projectmatige samenwerking met private en publieke partners op dit gebied heeft

eveneens haar vruchten afgeworpen. Zo is samen met de banken en de FIOD een handelssector nader onderzocht, dat heeft geleid tot beter zicht op deze sector, een gezamenlijk kennisdocument met de FIOD en een aantal concrete onderzoeksdoossiers van de FIU-Nederland. In deze subparagraaf worden enkele fenomeengerichte analyses toegelicht.

Mensenhandel

Mensenhandel is één van de NIA-thema's van de nationale politie. Ook de FIU-Nederland heeft hier in 2013 veel aandacht aan besteed, zowel bij de eigen analyses en onderzoeken als bij de ondersteuning aan de opsporingsteams (zie ook hoofdstuk 4). Zo is kwalitatief onderzoek verricht naar de financiële red flags van mensenhandel, waarbij specifiek is gekeken naar transacties in relatie tot enkele Oost-Europese landen. De onderzoeksresultaten zijn gepresenteerd tijdens de relatiedag voor de wisselinstellingen. Een schriftelijke uitwerking daarvan volgt in 2014.

Doorgemelde doossiers over mensenhandel blijken vrijwel uitsluitend money transfers te bevatten. Om meer inzicht te krijgen in mogelijke girale geldstromen die aan mensenhandel te relateren zijn, heeft de FIU-Nederland het afgelopen jaar contact gehad met verschillende (opsporings)partners. Deze informatie-uitwisseling heeft geleid tot een aantal indicatoren voor mensenhandel, die op geaggregeerd niveau zijn gedeeld met de banken. Het heeft reeds geleid tot meerdere meldingen van ongebruikelijke transacties door een grootbank. In 2014 zal aandacht blijven voor het melden van aan mensenhandelgerelateerde transacties door de banken en worden de indicatoren aangescherpt.

Kinderpornografie en kindermisbruik

De FIU-Nederland doet momenteel onderzoek naar transacties in haar database die mogelijk te relateren zijn aan kinderpornografie en kindermisbruik. De Nederlandse overheid is er alles aan gelegen om dit, ook met behulp van transactiegegevens, te voorkomen of op te sporen.

In 2013 zijn een aantal ongebruikelijke transacties gemeld die in verband konden worden gebracht met kinderpornografie en

kindermisbruik. De transacties zijn verdacht verklaard en ter beschikking gesteld aan de opsporing. Er is momenteel een nauwe samenwerking met het Team Bestrijding Kinderporno en Kindersekstoerisme van de Landelijke Eenheid van de nationale politie. Voor dit team vormen de verdachte transacties een waardevolle aanvulling op het opsporingsonderzoek. Eén van de FIU-dossiers paste in een lopend onderzoek. Andere dossiers zijn verwerkt in projectvoorstellen en in afwachting van beschikbare onderzoekscapaciteit.

De FIU-Nederland heeft een risicoprofiel opgesteld en haar bevindingen via een nieuwsflits gedeeld met de meldende instellingen. In 2014 wordt nader onderzoek verricht naar het fenomeen.

Marktplaatsfraude

Het afgelopen jaar is door de FIU-Nederland het aantal meldingen over marktplaatsfraude in kaart gebracht. Marktplaatsfraude betreft oplichting bij aankopen via internet. Het kan gaan om producten die al zijn ontvangen en vervolgens niet worden betaald, of om producten die reeds zijn betaald, maar daarna niet worden geleverd. Indicatoren voor marktplaatsfraude zijn bijvoorbeeld populaire producten die tegen een te lage prijs worden aangeboden; een webshop heeft geen of een vals keurmerk, of er wordt gevraagd geld over te maken via een wisselinstelling of naar een buitenlandse bankrekening (zie het kader). Met name financiële instellingen melden transacties die gerelateerd kunnen worden aan oplichtingspraktijken via internet. In 2013 heeft de FIU-Nederland ruim 2.000 meldingen hierover ontvangen, waarmee een bedrag van zo'n € 6 miljoen is gemoeid. De FIU-Nederland heeft een signaaldocument over dit fenomeen opgemaakt.

Politiek prominente personen

De FIU-Nederland is in 2013 begonnen met het structureel onderzoeken van meldingen waar zogenoemde politiek prominente personen (PPP's) bij zijn betrokken. Zij maakt daarbij gebruik van de Match-module van FIU.NET (zie §3.4). Subjecten die ongebruikelijke transacties hebben uitgevoerd en die tevens staan geregistreerd als een PPP, worden op deze wijze automatisch herkend. Bij

transacties van PPP's is sprake van een verhoogde kans op onder meer corruptie. In dat kader heeft de FIU-Nederland in 2013 een nieuwsflits verstrekt aan de meldende instellingen, waarin red flags zijn vermeld die instellingen kunnen gebruiken voor het onderkennen van corruptiegerelateerde transacties. Daarnaast zijn er verschillende contactmomenten met de Rijksrecherche geweest, die afnemer is van corruptiegerelateerde onderzoeken. Dit heeft geleid tot meer inzicht in elkaars werkwijze en in de wensen van de Rijksrecherche.

CASUS: Grensoverschrijdende internetoplichting

Een Nederlandse man kocht via een professioneel uitziende webshop voor bijna € 1 000 een aantal goederen in Engeland. Het bedrag moest hij overmaken naar een bankrekening in Hongarije, waarna hij een betalingsbevestiging ontving en een code waarmee hij zijn pakketje zou kunnen volgen. Echter, de man ontving zijn goederen niet en hij kwam erachter dat de website niet meer werkte. In de hoop dat de bank in Hongarije iets voor hem, en eventuele andere gedupeerden, kon betekenen, schreef de man een brief. Tevens deed de man aangifte bij de politie.

De Hongaarse bank benaderde de FIU-Hongarije over de zaak, die vervolgens contact opnam met de FIU-Nederland. De FIU-Nederland heeft voor de FIU-Hongarije het verhaal van de Nederlandse man geverifieerd in de nodige (politie)systemen en contact gezocht met de Nederlandse bank, waar de transactie was verricht. Deze Nederlandse bank heeft vervolgens de zaak overgenomen om te bekijken of het geld snel kon worden teruggevorderd.

Verspreiden van verdacht
verklaarde transacties

4

4 Verspreiden van verdacht verklaarde transacties

Onderzochte meldingen van ongebruikelijke transacties, waarbij het belang voor het voorkomen of opsporen van misdrijven is geduid, worden door het hoofd van de FIU-Nederland verdacht verklaard en vervolgens ter beschikking gesteld van diverse opsporingsdiensten en handhavingspartners. Het verspreiden van verdacht verklaarde transacties vindt feitelijk plaats via de politiebredere applicatie BlueView.

De verdachte transacties van de FIU-Nederland bevatten relevante strategische, tactische en operationele informatie voor opsporings-

teams. Verdachte transacties bieden niet alleen belangrijke (start) informatie voor strafrechtelijk financiële onderzoeken of mogelijk bewijs voor financieel-economische criminaliteit. Financial intelligence kan bijvoorbeeld ook inzicht geven in de relaties binnen een crimineel netwerk dat zich bezighoudt met drugshandel, 419-fraude of financiering van terrorisme. Niet alle spelers binnen de opsporing zijn zich bewust van het nut van financial intelligence

25.321
verdacht verklaarde
transacties in 2013

voor hun onderzoek. De FIU-Nederland ziet het als haar taak en de taak van opsporingspartners om deze bewustwording te vergroten. In dit hoofdstuk wordt stilgestaan bij het aantal verdacht verklaarde transacties en het soort dossiers dat met de verschillende handhavings- en opsporingspartners is gedeeld. Ook wordt ingegaan op de verschillende activiteiten die de FIU-Nederland het afgelopen jaar heeft ondernomen om het zicht op het gebruik van haar verdachte transacties te vergroten.

4.1 Beschikbaarheid van verdachte transacties voor handhavings- en opsporingspartners

Transacties die door de FIU-Nederland verdacht zijn verklaard, worden automatisch doorgemeld naar BlueView. BlueView is een landelijke politieapplicatie die de Nederlandse opsporing toegang geeft tot verschillende gegevensverzamelingen. Politimedewerkers kunnen via hun regionale en landelijke infodesk BlueView bevragen. In 2013 zijn de verdachte transacties bijna 230.000 keer in BlueView geraadpleegd. Het gaat om raadplegingen^{7/} van meer dan 76.000 verschillende verdachte transacties.

Medio 2013 is naar aanleiding van de gebruikerswensen vanuit de opsporing en de FIU-Nederland de interface van GoAML naar BlueView verbeterd. Dit heeft geleid tot kwaliteitsverbetering van de getoonde verdachtetransactie-informatie in BlueView.

^{7/} De logginggegevens van BlueView laten zien hoe vaak een transactie bekeken is (views) en omvat het aantal exports (naar Excel of PDF) van de transactiegegevens. Bij het aantal raadplegingen moeten wel enkele kanttekeningen worden geplaatst. Het kan, ten eerste, voorkomen dat in BlueView een transactie meer dan één keer door dezelfde persoon wordt bekeken, waardoor meerdere views worden geregistreerd. Ten tweede worden de views van het eigen FIU-personeel ook meegerekend bij het aantal views van de nationale politie. Ten derde geven de logginggegevens van BlueView geen compleet beeld van het gebruik van FIU-informatie. Niet iedere opsporingsdienst die LOVJ-verzoeken indient bij de FIU-Nederland heeft namelijk toegang tot BlueView. Met deze organisaties hebben FIU-medewerkers direct contact en leveren ze de verdachte transacties op een andere manier aan.

Verdacht verklaarde transacties 2013

Het aantal transacties dat de FIU-Nederland jaarlijks verdacht verklaart, is afhankelijk van meerdere factoren. Vanzelfsprekend spelen het aantal en de kwaliteit van de ontvangen ongebruikelijke transacties een rol. Daarnaast komt niet elke onderzochte transactie (op dat moment) de status verdacht toe, omdat er onvoldoende grond is om deze door te melden naar de opsporing. Voorts is het aantal verdachte transacties afhankelijk van de inspanningen van de FIU-Nederland en de diverse opsporings- en handhavingspartners. Bij matches en LOvJ-verzoeken acteert de FIU-Nederland voornamelijk reactief en matcht c.q. screent ze de onderzoekssubjecten die door haar partners zijn opgevoerd (zie ook hoofdstuk 3). Het doen van eigen onderzoeken hangt veel meer samen met de beschikbare expertise en capaciteit.

Verdachte transacties zijn opgevraagd op doormelddatum, dit wil zeggen de datum waarop de FIU-Nederland de transacties, na onderzoek, als verdacht heeft doorgemeld.

In [bijlage I](#) van het jaaroverzicht worden de verdachte transacties getoond per groep meldplichtige instellingen in de periode 2011-2013

Tabel: Aantal verdacht verklaarde transacties in 2013 per sector

Sector meldplichtige instellingen	Aantal	waarvan MT*
Wisselinstellingen	21.331	19.604
Banken	2.463	1.060
Handelaren	560	
Vrije beroepsgroepen	516	
Overheid	267	
Casino's	144	
Overig	19	
Creditcardmaatschappijen	21	
Totaal	25.321	20.664

*MT=Money transfers

Tabel: Aantal verdacht verklaarde transacties in 2013 per soort transactie

Soort transactie	Aantal
Money transfer	20.664
Contante transactie	3.203
Girale transactie	795
Overig	659
Eindtotaal	25.321

Tabel: Aantal en aandeel bedrag verdacht verklaarde (uitgevoerde) transacties in 2013

Bedragen verdachte transacties	Aantal	in %	Totaalbedrag	in %
< € 10.000	22.601	90%	€ 27.956.000	3%
€ 10.000 tot € 100.000	1.723	7%	€ 57.692.000	5%
€ 100.000 tot € 1.000.000	569	2%	€ 149.024.000	14%
€ 1.000.000 tot € 5.000.000	95	0%	€ 184.722.000	17%
€ 5.000.000 tot € 10.000.000	21	0%	€ 148.790.000	14%
≥ € 10.000.000	10	0%	€ 533.113.000	48%
Eindtotaal	25.019*	100%	€ 1.101.295.000	100%

*Voorgenomen transacties (N=302) zijn buiten beschouwing gelaten

Wanneer een opsporingsteam een LOvJ-verzoek heeft ingediend, ontvangt ze van de FIU-Nederland een bericht met daarin het dossiernummer waaronder de resultaten in BlueView te vinden zijn. Gebruikers kunnen bovendien in BlueView zogenoemde abonnementen aanmaken, waarbij automatisch een melding wordt ontvangen wanneer er een nieuwe mutatie over een onderzoeks-subject is, waaronder nieuwe verdachte transacties. Dit kan voor de opsporing met name bruikbaar zijn voor transacties die de FIU-Nederland doormeldt naar aanleiding van de VROS-match.

4.2 Overzicht verdacht verklaarde transacties en dossiers

De verdachte transacties vormen de primaire output van de FIU-Nederland. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste cijfermatige resultaten uit 2013. Van de 5.165 dossiers die in 2013 zijn onderzocht, zijn er 4.260 verdacht verklaard.

Aantal verdachte transacties en dossiers

In 2013 zijn 25.321 transacties verdacht verklaard, die onderdeel uitmaken van 4.260 verschillende dossiers (zie tabel pagina 31). Van de 25.321 verdachte transacties zijn de meeste (49%) verdacht verklaard naar aanleiding van eigen onderzoek, zo'n 12.400 transacties. De VROS-match leidde tot bijna 7.700 doormeldingen (30%) en de ontvangen LOvJ-verzoeken tot meer dan 5.000 verdachte transacties (20%).

Wanneer op dossierniveau wordt gekeken, blijkt dat de voornaamste doormeldreden (58,5%) de match met het VROS-bestand betreft, bijna 2.500 dossiers. Meer dan 1.200 van de doorgemelde dossiers kwam tot stand naar aanleiding van eigen onderzoek (28,5%). 11% van de dossiers is opgesteld naar aanleiding van LOvJ-verzoeken en de overige 2% op basis van matches met BOOM- en CJIB-bestanden.

Omvang verdachte transacties

25.109 van de 25.321 verdachte transacties zijn gelabeld als 'uitgevoerd', dat wil zeggen dat de transacties daadwerkelijk hebben plaatsgevonden. Deze uitgevoerde verdachte transacties hebben

Aantal doorgemelde dossiers en transacties in 2013 per doormeldreden

Doormeldreden	Aantal VTs	in %	Aantal dossiers	in %
VROS	7.660	30,3%	2.496	58,5%
Eigen onderzoek	12.363	48,8%	1.219	28,5%
LOvJ-verzoek	5.021	19,8%	461	11,0%
CJIB/BOOM	277	1,0%	84	2,0%
	25.321	100,0%	4.260	100,0%

een totale waarde van ruim € 1,1 miljard. Dit is een fors bedrag, dat echter voor ongeveer de helft bestaat uit een tiental transacties waar zeer hoge bedragen mee zijn gemoeid (zie het kader). Het grootste deel (90%) van de doorgemelde transacties heeft een bedrag lager dan € 10.000. Dit is omdat de FIU-Nederland veel money transfermeldingen ontvangt en verdacht verklaart, waarbij het gaat om relatief kleine bedragen, variërend van enkele honderden tot duizenden euro's.

Inhoud dossiers

Het soort dossier (verzamelingen van verdachte transacties) dat wordt doorgemeld, wordt enerzijds afgestemd op de behoefte van de opsporingsautoriteiten door het uitvoeren van matches en behandelen van LOvJ-verzoeken. Anderzijds geven eigen beleidskeuzes en signalen sturing aan de eigen onderzoeken.

De FIU-Nederland registreert sinds 2013 de vermoedelijke criminaliteitsvorm(en) van dossiers die zij op grond van haar eigen onderzoek of naar aanleiding van een LOvJ-verzoek samenstelt.^{8/} In totaal zijn van 1.680 dossiers de criminaliteitsvorm(en) geregistreerd. Aangezien per dossier meerdere criminaliteitsvormen geregistreerd kunnen worden, ligt het tabeltotaal hoger. De meest voorkomende criminaliteitsvorm is witwassen, dat werd bij 34% van de dossiers geregistreerd. Dit betekent niet dat bij de overige 66% geen sprake is van witwassen, maar eerder dat bij deze dossiers een andere criminaliteitsvorm nadrukkelijk naar voren komt.

Tabel: Criminaliteitsvormen per doorgemeld dossier* in 2013

Criminaliteitsvorm	Aantal	in %
Witwassen	678	34%
Fraude	631	32%
Harddrugs	155	8%
Softdrugs	122	6%
Terrorisme	108	5%
Mensenhandel	70	4%
Overig	68	3%
Drugs overig	33	2%
Mensensmokkel	33	2%
Moord/Doodslag	31	2%
Inbraken	18	1%
Overvallen	13	1%
Geweld	13	1%
Kinderporno	9	0%
Wapenhandel	8	0%
Synthetische drugs	5	0%
Cybercrime	4	0%
Milieu	1	0%
Eindtotaal	2.000	100%

* Alleen doorgemelde dossiers naar aanleiding van een LOvJ-verzoek en eigen onderzoek

4.3 Waarde van verdachte transacties voor handavings- en opsporingspartners

Met het uitvoeren van matches, de behandeling van LOvJ-verzoeken en het verstrekken van processen-verbaal of preweegdocumenten heeft de FIU-Nederland in 2013 wederom een waardevolle bijdrage geleverd aan vele opsporingsonderzoeken en handavingsacties. Om het gebruik van de verdachtetransactie-informatie te versterken, onderhouden de accountmanagers van de FIU-Nederland intensief contact met de verschillende partners. De verdachtetransactie-informatie kan van belang zijn voor

uiteenlopende opsporingsonderzoeken en op verschillende wijze worden gebruikt. In deze paragraaf wordt de inhoud van de dossiers (§4.3.1) en de toepassing van financial intelligence (§4.3.2) geïllustreerd aan hand van verschillende samenwerkingsrelaties uit het afgelopen jaar.

4.3.1 Veelvoorkomende criminaliteitsvormen in dossiers

Met haar verdachte transacties heeft de FIU-Nederland een bijdrage geleverd aan opsporingsonderzoeken naar onder meer mensenhandel, de financiering van terrorisme, drugscriminaliteit, ram- en plofkraak en diverse fraudevormen.

Fraude

Van de 631 FIU-dossiers uit 2013 die gerelateerd kunnen worden aan fraude, is een groot deel doorgemeld aan de FIOD. De FIOD heeft ten minste 400 dossiers^{9/} van de FIU-Nederland afgenomen. Hiervan hebben de meeste dossiers betrekking op btw-fraude (24%), gevolgd door toeslagenfraude (22%) en belastingfraude (10%). Voorts hebben verdachte transacties geleid tot zicht op vermoedelijke fraude bij vastgoedtransacties en faillissementen, respectievelijk 28

^{8/} De FIU-Nederland hanteert een beperkte lijst van criminaliteitsvormen, die mede is gebaseerd op prioriteiten van haar opsporingspartners, zoals de NIA-thema's van de nationale politie. De criminaliteitsvorm die wordt geregistreerd, betreft in de regel het vertrekpunt van een onderzoek. Zo krijgt een dossier dat is opgesteld naar aanleiding van een LOvJ-verzoek met betrekking tot mensenhandel, de gelijknamige criminaliteitsvorm mee. Dossiers gerelateerd aan criminaliteitsvormen die niet op deze lijst voorkomen, krijgen het label 'overig'.

^{9/} Het gaat om dossiers bestemd voor de FIOD, doorgemeld naar aanleiding van eigen FIU-onderzoeken en LOvJ-verzoeken zonder spoed. LOvJ-verzoeken met spoed gaan zonder tussenkomst van de liaison officers door naar het betreffende FIOD-team. Tevens worden de uitkomsten van de VROS-match in de gaten gehouden, zodat dossiers over subjecten die in onderzoek zijn bij de FIOD, zo snel mogelijk bij het betreffende FIOD-opsporingsteam terecht komen.

Zorgwekkende transacties

Een vrouw hield een betaalrekening aan bij een bank. Op een gegeven moment werden bedragen afkomstig van een rekening van een zorgstichting, die de opvang van jongeren met een verstandelijke beperking bezig hield, overgeboekt. Zo ontving zij gedurende een periode meer dan € 200.000 van de zorgstichting.

Opvallend was dat wanneer het geld van de zorgstichting ontvangen was, dit geld kort erna contant werd opgenomen of direct werd doorgeboekt naar betaalrekeningen van meerdere andere personen. Aanleiding voor de bank om de rekeninghoudster helderheid over deze gang van zaken te vragen. Desgevraagd gaf de vrouw aan, dat het een door haar gedeclareerd managementfee betrof. Voor de bank was deze verklaring niet afdoende. Immers het direct opnemen of overschrijven van de 'fee' van de stichting had geen enkele logische verklaarbaarheid. Daarnaast had de vrouw niet eerder inkomen op de rekening gehad, waarna er plotseling die grote bedragen werden bijgeschreven. Meer dan voldoende reden voor de bank om de transacties aan de FIU-Nederland te melden.

Onderzoek van de FIU-Nederland leerde, dat de vrouw helemaal geen inkomen uit werk genoten had. Daarnaast kon worden vastgesteld, dat de rekeningen waarnaar geld van de zorgstelling was doorgeboekt, op naam stonden van twee leden van het bestuur van de overmakende stichting. Analyse van de rekeningen van de bestuurders bracht aan het licht dat er ook rechtstreekse overboekingen van de stichting naar de privérekening van één van hen was overgemaakt zonder dat hier een verklaring voor te vinden was.

De in kaart gebrachte transacties gaven een sterke indicatie, dat hier sprake was van het stelselmatig benadelen van de zorgstichting door bestuursleden en oneigenlijk gebruik van overheids subsidies.

De FIU-Nederland maakte een onderzoeksdossier op en droeg deze voor strafrechtelijk onderzoek over aan een opsporingsdienst.

en 23 dossiers. Naast deze FIOD-zaken zijn er dossiers samengesteld over uitkeringsfraude in grote steden en (vermoedelijk) misbruik van het persoonsgebonden budget (zie het kader).

Btw-fraude

Aan de FIOD zijn bijna 100 dossiers over mogelijke btw-carroussel-fraude verstrekt. Bij deze vorm van fraude zijn altijd meerdere ondernemingen betrokken, waarbij ten minste één van hen btw vraagt maar geen btw afdraagt aan de Belastingdienst. Daarnaast is sprake van een grensoverschrijdende transactie binnen de EU, waarbij misbruik wordt gemaakt van het 0%-btw tarief waartegen in EU-landen kan worden geleverd. Doordat de ontvangen btw niet wordt afgedragen aan de Belastingdienst wordt de schatkist benadeeld. De FIU-dossiers over btw-fraude hebben een totale omvang van meer dan € 80 miljoen.

Toeslagenfraude

De FIU-Nederland heeft het afgelopen jaar onderzoek gedaan naar toeslagenfraude. Het probleem van het misbruik van toeslagen door Bulgaren genoot in het voorjaar 2013 veel aandacht in de media en politiek. De FIU-Nederland heeft aan de opsporing van dit soort zaken bijgedragen door informatie over 147 transacties voor nader onderzoek over te dragen aan de FIOD.

Uitkeringsfraude

Om misbruik van uitkeringen te bestrijden is met de Dienst Werk en Inkomen (DWI) van de Gemeente Amsterdam transactie-informatie van bepaalde subjecten uit afgesloten opsporingsonderzoeken gedeeld. De uitgevoerde transacties van subjecten die als verdachte of betrokkene naar voren komen in strafrechtelijke onderzoeken naar bijvoorbeeld de handel in verdovende middelen, geldkoeriers, overvallen, straatroof en diefstal zijn verdacht verklaard. De FIU-Nederland heeft 435 verdachte transacties ingebracht. Deze informatie heeft ertoe geleid dat de DWI tegen 55 personen een onderzoek heeft uitgevoerd wegens uitkeringsfraude. De vastgestelde fraude bedraagt circa € 550.000.

De projectmatige samenwerking met DWI heeft sinds oktober 2013 een andere opzet gekregen, waarbij transactiebeelden worden gedeeld van postcodegebieden met een hoog frauderisico en waar een extreem transactiebeeld zichtbaar is. De FIU-Nederland heeft 582 verdachte transacties ingebracht met een totale waarde van bijna € 1,3 miljoen. Deze transacties zijn door 21 subjecten uitgevoerd binnen de uitkeringsperiodes. DWI Amsterdam heeft naar aanleiding van eigen onderzoek een fraudebedrag vastgesteld van in totaal circa € 350.000. De afzonderlijke fraudebedragen worden bovendien verhoogd met een boete van 100%. De gemeente zal het fraudebedrag en de boete terugvorderen of inhouden op de lopende uitkering.

Drugs

In 2013 heeft de FIU-Nederland meer dan 300 dossiers doorgemeld, die gerelateerd kunnen worden aan de productie of de in- en uitvoer van harddrugs, softdrugs of synthetische drugs. De dossiers zijn gedeeld met verschillende opsporingspartners. Haar financial intelligence kan bewijs leveren voor drugsgerelateerde geldstromen, maar transacties kunnen ook inzicht bieden in het criminele netwerk en de onderlinge relaties. Het onderstaande praktijkvoorbeeld laat dit zien.

CASUS: Financial intelligence legt drugshandelnetwerk bloot

Begin 2013 viel de politie een woning binnen in verband met een groot verdovende middelenonderzoek. En niet tevergeefs, want zij trof bij de twee aangehouden verdachten tweehonderd kilo cocaïne aan. Bij verdere doorzoeking kwamen de nodige afschriften van money transfers boven water.

Naar aanleiding daarvan stelde de FIU-Nederland een nader onderzoek in haar database in. Hieruit bleek dat niet alleen de verdachten maar ook de nodige familieleden met regelmaat money transfers uit hadden gevoerd. Steeds ging het om ongeveer hetzelfde bedrag en de begunstigers waren eveneens steeds dezelfde. Aan de hand van deze verdachtetransactie-informatie konden ook een aantal uitvoerders van transacties worden geïdentificeerd.

Uiteindelijk werden 158 money transfers naar voornamelijk de Dominicaanse Republiek voor een totaalbedrag van € 78.815 en 8 money transfers vanuit voornamelijk Costa Rica en de Dominicaanse Republiek voor een totaalbedrag van € 5.410 verdacht verklaard en verstrekt aan het onderzoeksteam.

Eind 2013 werd de eerste verdachte veroordeeld tot 3 jaren gevangenisstraf voor handel in verdovende middelen, witwassen en fraude. De rechtszaken tegen zijn medeverdachten volgen in de eerste helft van 2014.

Mensenhandel

De FIU-Nederland heeft in 2013 in totaal 103 dossiers over mensenhandel en mensensmokkel gedeeld met de opsporing, naar aanleiding van LOVJ-verzoeken en eigen onderzoeken. Met deze dossiers is in totaal zo'n € 68 miljoen gemoeid. Belangrijke afnemers van deze dossiers zijn onder meer de KMar, Inspectie SZW, de nationale politie en het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel (EMM).^{10/} Zo zijn in 2013 naar aanleiding van LOVJ-verzoeken 18 dossiers aan het EMM doorgemeld. De FIU-dossiers zijn meegenomen in de beoordeling van preweegdocumenten door de preweegcommissie, waarin onder andere de Landelijke Officier Mensenhandel zitting heeft.

De FIU-Nederland verwacht in 2014 meer verzoeken vanuit de opsporing omtrent mensenhandel. Door een wetswijziging per 1 januari 2014 wordt het voor de strafrechtelijke handhavers mogelijk om conservatoir beslag te leggen op het vermogen van een verdachte, ten behoeve van een compensatieregeling voor slachtoffers. Door het beslag wordt het opleggen en executeren van de schadevergoedingsmaatregel vergemakkelijkt, waarmee met name slachtoffers van mensenhandel en zedenmisdrijven zijn geholpen. Naar verwachting zal door de Aanwijzing Mensenhandel 2013 en deze wetswijziging meer financieel onderzoek worden verricht bij mensenhandelonderzoeken en zal de FIU-database vaker via LOVJ-verzoeken worden bevestigd. Door de verdachtetransactie-informatie krijgt de opsporing beter zicht op de vermogensbestanddelen van de verdachte en onderlinge (financiële) relaties tussen verdachten. Via buitenlandse FIU's kan worden geïnformeerd naar de vermogensbestanddelen in het buitenland.

Zware overvallen en ram- en plofkraken

Door de DLIO, een onderdeel van de Landelijke Eenheid van de nationale politie, dat informatie verzamelt over zware en georganiseerde criminaliteit, zijn in 2013 ruim 20 LOVJ-verzoeken ingediend om te bezien of subjecten die betrokken zijn bij zware overvallen en

ram- en plofkraken ook voorkomen in de FIU-database. In juni 2013 vond een grote politieactie plaats, waarbij 23 aanhoudingen zijn verricht en een vijftigtal locaties zijn doorzocht. Voorafgaand en na afloop van deze actiedag heeft de FIU-Nederland de DLIO voorzien van waardevolle financial intelligence over verschillende betrokken subjecten.

Bestrijding (financiering van) terrorisme

De verdachtetransactie-informatie en andere financial intelligence die door de FIU-Nederland (inter)nationaal is verkregen, was bruikbaar in onderzoeken naar financiering van terrorisme en de bestrijding van terrorisme in het algemeen. Ook in 2013 heeft de FIU-Nederland relevante transactiedossiers doorgemeld naar de inlichtingen- en veiligheidsdienst. Het team CT&PF van de FIU-Nederland werkt op dit gebied nauw samen met de Dienst Landelijke Recherche (DLR), een onderdeel van de Landelijke Eenheid van de nationale politie. Dit FIU-team is in 2013 direct betrokken geweest bij meerdere (inter)nationale contraterroreisme-onderzoeken, intelligencedossiers en heeft analyses uitgevoerd op lopende en afgesloten onderzoeken. Dit heeft in 2013 onder meer geleid tot het uitgeven van meer dan 50 signaaldocumenten voor opsporings- en inlichtingendiensten.

4.3.2 Veelvoorkomende toepassingen van financial intelligence

De FIU-informatie kan op verschillende wijzen worden gebruikt. Het kan bijvoorbeeld leiden tot het identificeren van (tot dan toe) onbekende verdachte personen, het ontdekken van crimineel verdiend vermogen of kan grond zijn voor het opleggen van een sanctie of maatregel.

^{10/} Het EMM is een samenwerkingsverband tussen de nationale politie, de KMar, de IND en Inspectie SZW. Ze verzamelt informatie, kennis en ervaring op het gebied van mensensmokkel en mensenhandel, waarmee ze de opsporingsdiensten ondersteunt.

CASUS: De koper had nog geen jaar plezier van zijn contant aangekochte bolide

In 2012 kwam een man bij een autodealer en kocht een BMW X5. De klant betaalde het aankoopbedrag van € 57.000 volledig in cash. De autohandelaar meldde de contante afdoening van de koopsom volgens zijn wettelijke verplichting bij de FIU-Nederland.

Na analyse werd door de FIU-Nederland vastgesteld, dat de koper bepaald niet van onbesproken gedrag was. Hij was al meerdere keren met de politie in aanraking geweest. Bovendien werd vastgesteld dat zijn legitieme inkomsten een dergelijke aankoop helemaal niet kon rechtvaardigen. De FIU-Nederland vermoedde dat de auto was aangekocht met crimineel verkregen geld en droeg de zaak over aan een afpakteam van de politie.

Het team verrichtte het noodzakelijk aanvullende onderzoek en ging in september 2013 over tot doorzoeking van woning en bedrijfspand van de koper. De koper zelf werd op dat moment niet aangetroffen, maar de meegebrachte geldhond gaf aan dat er in één van de slaapkamers geld zou moeten liggen. Rechercheurs doorzochten de kamer en troffen in een geheime bergplaats een kleine € 40.000 aan. Er werd niet alleen geld in beslaggenomen, in het huis werden ook 13 dure horloges aangetroffen. Ook die werden keurig verpakt en verzegeld richting het politiebureau gebracht. In het bedrijfspand werd apparatuur voor vervaardiging en behandeling van verdovende middelen aangetroffen. Enige dagen na de doorzoekingen konden de verdachte en diens echtgenote worden aangehouden. Ze wensten deels van hun zwijgrecht gebruik te maken en over de aanschaf van de BMW X5 werd een weinig overtuigende verklaring gegeven. Alle goederen bleven in beslag en de zaak werd aan het OM overgedragen.

De gemelde transactie was de directe aanleiding tot een opsporingsonderzoek naar witwassen en zorgde indirect voor inbeslagname van onverklaarbaar bezit.

Ontnemen crimineel vermogen

Bij het gebruik van verdachtetransactie-informatie in opsporingsonderzoeken wordt vrijwel direct gedacht aan het nut voor het in

kaart brengen van criminele geldstromen en verdiensten. Verschillende regionale eenheden hebben in 2013 de FIU-Nederland verzocht om concrete financial intelligence gericht op het afpakken van crimineel vermogen. Hoewel lang niet alle verdachte transacties afpakpotentie hebben, zijn er succesvolle praktijkvoorbeelden (zie het kader).

Ook heeft de FIU-Nederland in 2013 de Dienst Informatie Knooppunt Infra (DIK Infra), een onderdeel van de Landelijke Eenheid van de nationale politie, ondersteund in het project over ongebruikelijk bezit op het water. Deze dienst bezit een aandachtslijst van vaartuigen waarvan de aankoop mogelijk niet met legaal verkregen inkomsten gefinancierd is. De FIU-Nederland heeft voor dit project analyses uitgevoerd en 59 verdachte transacties ingebracht met een totaalbedrag van bijna € 1 miljoen. Acht bezitters

van vaartuigen zijn als gevolg van de aangeleverde financial intelligence in onderzoek genomen. Enkele vaartuigen zijn in beslag genomen en tegen verschillende bezitters van vaartuigen is een ontnemingsvordering in voorbereiding.

Incasseren openstaande boetes en ontnemingsvorderingen

Binnen het programma Afpakken doen het BOOM en het CJIB onderzoek naar vermogenscomponenten van veroordeelden waarbij door de rechter tevens een ontnemingsvordering is uitgesproken. Deze gegevens worden gematcht met de FIU-bestanden waarbij ongebruikelijke transacties verdacht worden verklaard en beschikbaar worden gesteld aan de verzoekende instantie. In totaal zijn 79 dossiers met een totale waarde van ruim € 630.000 verstrekt aan het CJIB. Deze verdacht verklaarde transacties leveren bewijs dat personen die niet voldoen aan de

betalingen van het CJIB, wel degelijk beschikken over financiële middelen. Hierdoor kan het CJIB makkelijker gebruikmaken van pressiemiddelen bij niet-betaling, zoals vrijheidsbeneming (lijfswang).

De FIU-Nederland heeft diverse LOV-verzoeken ontvangen van het BOOM en heeft matches uitgevoerd met het BOOM-bestand. Dit heeft geresulteerd in 12 dossiers met een totale waarde van ruim € 503.000, die een bijdrage leveren aan het achterhalen van waardecomponenten voor ontnemingsvorderingen.

Spiedmelding en snelle actie

Hoewel in de meeste gevallen een verdachte transactie al heeft plaatsgevonden, komt het ook voor dat een snelle samenwerking met de opsporing en het OM noodzakelijk is voor bijvoorbeeld het bevriezen van een bankrekening. Zo is een aantal zaken door een slagvaardige samenwerking tussen FIET FinEc, onderdeel van de Landelijk Eenheid van de nationale politie, en de FIU-Nederland de verdachtetransactie-informatie snel opgepakt, waarna verdachten zijn aangehouden. Voorkomen kon worden dat contant geld werd opgenomen en een criminele bestemming kreeg (zie het kader).

Tactische informatie over transactiepartijen

Verdachte transacties kunnen inzicht geven in relaties tussen personen; welke personen onderdeel uitmaken van het criminele netwerk, maar ook over personen die worden uitgebuit. Het praktijkvoorbeeld laat zien hoe FIU-informatie heeft geleid tot het identificeren van slachtoffers van mensenhandel. Daarnaast bieden verdachte transacties inzicht in de aanwezigheid van personen op een bepaald moment. Zo ondersteunt de FIU-Nederland een samenwerkingsverband bestaande uit de FIOD, de Belastingdienst, Eenheid Amsterdam en de Landelijke Eenheid, dat zich bezighoudt met de bestrijding van buitenlandse criminelen die actief zijn in Nederland. Ze heeft informatie ingebracht van 222 verdachte transacties voor een bedrag van ruim € 2,3 miljoen. Deze transacties worden door de opsporingspartners gebruikt voor het versterken en ondersteunen van hun informatiepositie.

4.4 Waarde van verdachte transacties voor buitenlandse partners

Via het uitgebreide netwerk van buitenlandse FIU's en politiediensten levert en ontvangt de FIU-Nederland waardevolle informatie aan en van buitenlandse opsporingsonderzoeken. In hoofdstuk 3 is reeds ingegaan op de informatie-uitwisseling met de buitenlandse zusterorganisaties. In 2013 heeft de FIU-Nederland daarnaast 211 verzoeken van buitenlandse politiediensten ontvangen, al dan niet met tussenkomst van het Landelijk Internationaal Rechtshulpcentrum (LIRC) van de nationale politie. Voorts zijn 28 verzoeken aan de buitenlandse politiediensten verstuurd. Vanuit de FIU-Nederland zijn vooral goede contacten met de Belgische en Duitse politie in de grensregio's. Daarnaast wordt jaarlijks aan de samenwerking met een aantal FIU's prioriteit gegeven, waarbij vooral wordt ingezet op voordeelontneming in het buitenland.

Strategische landen

In de samenwerking met buitenlandse FIU's heeft de FIU-Nederland een aantal prioritaire landen aangewezen, op basis van eigen en wederzijdse belangen. De prioritaire landen betroffen in 2013

CASUS: Slachtoffers geïdentificeerd door transactie-informatie

In Noordwest-Nederland startte in de eerste helft van 2013 een opsporingsonderzoek tegen een criminele organisatie die zich bezighield met het rekruteren van vrouwen in Roemenië en Hongarije. De organisatie zette hen vervolgens in de prostitutie in Nederland aan het werk en regelde het vervoer en onderdak. Echter, op het moment dat de vrouwen aan het werk gingen was er voor hen geen weg meer terug. Sommige vrouwen wisten dat zij in de prostitutie zouden gaan werken, maar moesten hun inkomsten afstaan. Andere vrouwen waren andere werkzaamheden voorgespiegeld, terwijl zij direct na aankomst gedwongen werden zich te prostitueren. Ook in die gevallen werden de inkomsten afgepakt.

Het opsporingsteam vroeg de FIU-Nederland een analyse in hun bestand uit te voeren. Daaruit bleek, dat verschillende vrouwen kennelijk gedwongen werden onder eigen naam geld van de organisatie naar bepaalde ontvangers in het thuisland over te maken. Na analyse van het ongebruikelijke transactiebestand werd vastgesteld, dat 22 aan de organisatie te linken personen transacties hadden uitgevoerd. Met die transacties was ruim € 80.000 gemoeid.

Door deze FIU-Nederland analyse was het onderzoeksteam onder meer in staat om slachtoffers te detecteren, waarna meerdere aangiftes van mensenhandel konden worden opgenomen.

De leden van de criminele organisatie werden aangehouden en zijn in het najaar van 2013 voor de rechter gebracht. Naast de nodige gevangenisstraffen werden de verdachten, mede op basis van de gemelde transacties, ook ontnemingsvorderingen opgelegd.

Deze varieerden van € 5.000 tot € 415.000. Alle ontnemingsvorderingen opgeteld, ging het om een bedrag van € 900.000.

Colombia, Zweden, Denemarken, Engeland, Thailand en Turkije. Om te komen tot een sterke internationale samenwerking is in 2013 een methode ontwikkeld, die het komend jaar zal worden ingezet om strategische landen te onderkennen. De methode combineert de informatie die naar voren komt bij analyses van ongebruikelijke en verdachte transacties, met informatie van ketenpartners over

landen die voor hen prioriteit hebben, zoals het strategisch landenprogramma van de nationale politie.

Afpakken in het buitenland

In het kader van het project Afpakken in het buitenland is in 2013 intensief met de Colombiaanse FIU samengewerkt. Het doel van de samenwerking is het ontnemen van met verdovende middelenhandel in Nederland verdiend vermogen, dat vervolgens in Colombia in de bovenwereld is geïnvesteerd. In Colombia heeft een gezamenlijke analyse van bestanden van beide FIU's plaatsgevonden. Hieruit zijn acht dossiers met afpakpotentie in Colombia geïdentificeerd. In samenwerking met het LIRC zijn twee dossiers aan het Openbaar Ministerie in Bogota, Colombia overgedragen, waarin enkele duizenden transacties inzichtelijk zijn gemaakt. Van de andere zes dossiers zijn nog vier kansrijk om een succesvol ontnemingsvervolg te krijgen. Met de momenteel beschikbaar gestelde dossiers waren alleen al in Nederland meer dan 500 transacties gemoeid. Deze gezamenlijke analyse heeft bovendien geleid tot meer inzicht in Colombiaanse criminele organisaties die in Nederland actief zijn in de verdovende middelenhandel. Dwarsverbanden zijn onderkend tussen verschillende omvangrijke – inmiddels afgesloten – rechercheonderzoeken.

Samenwerking Belgische en Duitse politie

Een accountmanager van de FIU-Nederland heeft contact met het Landeskriminalamt (LKA) in Nordrhein Westfalen en het LKA Niedersachsen, twee Duitse bondsstaten die grenzen aan Nederland. Veelal worden in dit verband informatieverzoeken over Nederlanders betrokken bij transacties in Duitsland behandeld en verdachte transacties verstrekt en – andersom – Duitsers die betrokken zijn bij verdachte transacties in Nederland. Afgelopen jaar zijn ruim 80 Duitse verzoeken behandeld door de FIU-Nederland. In 2014 zal de inhoudelijke samenwerking tussen de FIU-Nederland en beide Duitse bondsstaten nader worden beschouwd. Sinds 2003 werkt de FIU Nederland ook samen met DJF-Ecofin van de Federale Politie in België, waarbij (politie)informatie wordt uitgewisseld betreffende witwaszaken. Eind 2013 is besloten om deze samenwerking met de Belgische politie te beëindigen, omdat het niet tot de taken van de FIU-Nederland behoort. Vanaf 2014 zal het LIRC de informatieverzoeken in behandeling nemen, waarbij de FIU-Nederland alsnog kan worden bevestigd. Dit heeft overigens geen gevolgen voor de samenwerking met de Belgische FIU.

EUROPOL

Om de aanpak van georganiseerde misdaad op Europees niveau te versterken zijn een negental Impact-projecten (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats) benoemd die worden geleid door Europol. In het kader van het Impact-project “Trade in human beings” zijn door de FIU-Nederland enkele analyses aangeleverd. Meer specifiek gaat het om het dossier ETUTU, dat zich richt op het bevorderen van informatie-uitwisseling over Nigeriaanse mensenhandel binnen de Europese Unie. Door het volgen van de geldstromen worden de internationale relaties beter zichtbaar en blijkt dat in nagenoeg alle EU-lidstaten mensenhandel wordt gepleegd door verdachten met een Nigeriaanse achtergrond. Hoewel de uitwisseling van financial intelligence via Europol zich nog in een beginfase bevindt, zijn de deelnemende landen aangespoord om financial intelligence binnen dit dossier op te nemen.

4.5 Beter inzicht in het gebruik van verdachte transacties

Er zijn legio voorbeelden van zaken waarbij de financial intelligence van de FIU-Nederland van meerwaarde is geweest voor een opsporingsonderzoek. Verschillende praktijkvoorbeelden zijn in dit jaaroverzicht uitgelicht en worden bovendien wekelijks op de website geplaatst. In haar meerjarenplan heeft de FIU-Nederland zich ten doel gesteld om (structureel) meer zicht te krijgen op het gebruik van haar verdachtetransactie-informatie. Dit is mede ingegeven door de FATF-evaluatie uit 2011, waarbij werd aangegeven dat de mate van effectiviteit – de waarde en het effect van de verdachtetransactie-informatie – niet helder is. Het is de ambitie van de FIU-Nederland om de komende jaren de terugkoppeling van de opsporing naar de FIU-Nederland over het gebruik van verdachte transacties op een gestructureerde manier vast te leggen. Daartoe heeft zij het afgelopen jaar verschillende activiteiten ondernomen.

Raadplegingen BlueView

Om inzicht te krijgen in de raadplegingen van de verdachtetransactie-informatie in BlueView ontvangt de FIU-Nederland maandelijks op metaniveau een overzicht van de bevestigde verdachte transacties. Zo zijn de verdachte transacties in 2013 bijna 230.000 keer vanuit BlueView geraadpleegd (zie ook §4.1). Deze informatie wordt in 2014 opgenomen als extra database in de rapportage- en analyseomgeving, zodat de FIU-Nederland meer overzicht en inzicht krijgt in het potentiële gebruik van verdachte transacties door de opsporing. BlueView geeft geen inzicht in hoe de verdachtetransactie-informatie is gebruikt door de bevrager, bijvoorbeeld of deze wordt verwerkt in een proces-verbaal.

Terugkoppeling dossiers

De accountmanagers van de FIU-Nederland monitoren sinds 2013 het gebruik van de resultaten van LOvJ-verzoeken. Opsporingsteams die een LOvJ-verzoek hebben ingediend, worden na verloop van tijd benaderd met vragen over de waarde van de financial intelligence voor het lopende strafrechtelijke onderzoek. Door de opsporingspartners wordt hierover veelal snel terugkoppeling gegeven.

De waarde van de verdachte transacties voor opsporingsteams is wisselend; voor sommige teams levert het een bijdrage aan het bewijs, voor andere teams resulteerde het niet in nieuwe inzichten. Daarnaast is in 2013 gestart met een structurele wijze van feedback vragen over onderzoeksdossiers, die door de FIU-Nederland zelf zijn geïnitieerd. In 2014 wordt deze werkwijze meer ingebed in de organisatie.

In 2013 zijn zo'n 15 matches uitgevoerd met externe bestanden van opsporings- of handhavingspartners, zoals die van het CJIB en het BOOM (zie ook §4.3.2). Met de partners zijn afspraken gemaakt over de terugkoppeling van de resultaten. Van het CJIB en BOOM heeft de FIU-Nederland een geaggregeerde terugkoppeling ontvangen. In een aantal gevallen betreffen dit lopende onderzoeken waarbij de nodige hits een waardevolle bijdrage hebben geleverd.

CASUS: Nette zakenman allerminst netjes

In 2013 is een Nederlandse zakenman voor omkoping en fraude veroordeeld tot een gevangenisstraf van meerdere jaren. Vele jaren eerder onderzocht de FIU-Nederland signalen rond transacties van het bedrijf van de zakenman. Het betroffen transacties waarbij miljoenen euro's betrokken waren en die afwijkend waren van gebruikelijk economisch verklaarbare transacties. Bovendien vonden forse contante transacties plaats, terwijl hiervoor geen enkele economische verklaarbaarheid te vinden was. Na verdachtverklaring werd het onderzoeksdossier aan de opsporingsdiensten ter beschikking gesteld. De bevindingen van de FIU-Nederland hebben uiteindelijk bijgedragen aan de sturing van het onderzoek en maakten onderdeel uit van het bewijstechnische feitencomplex.

Volledig zicht niet mogelijk

Volledig zicht op het gebruik van alle doorgemelde transacties is niet realistisch. Veel transacties worden bijvoorbeeld doorgemeld naar aanleiding van de wekelijkse VROS-match. Door deze semi-automatische werkwijze van de FIU-Nederland is het ondoenlijk om na te gaan door welk opsporingsteam het onderzoekssubject is opgevoerd in het VROS-bestand en wat het vervolg van de verdachte transactie is. Dit is een gevolg van de keuze die de FIU-Nederland heeft gemaakt om zo veel mogelijk informatie, die potentieel bruikbaar kan zijn voor de opsporing, zo breed mogelijk ter beschikking te stellen via BlueView.

Daarnaast kunnen vele jaren verstrijken voordat een strafrechtelijk onderzoek is afgerond en de verdachten zijn gesanctioneerd, al dan niet door tussenkomst van de rechter. Een strafrechtelijk financieel onderzoek kan zelfs nog langer doorlopen. Dit maakt het lastiger om concreet aan te geven welke rol verdachte transacties uiteinde-

lijk hebben gespeeld bij de veroordeling. In 2013 zijn verschillende zaken in de media geweest (zie het kader), waarbij FIU-informatie een belangrijke rol heeft gespeeld maar waar de veroordeling van de verdachte lang op zich liet wachten. Voor deze terugkoppeling is de FIU-Nederland bovendien afhankelijk van de opsporingsinstanties en het OM.

Caribisch Nederland

5

5 Caribisch Nederland

De FIU-Nederland is op basis van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme BES (Wwft BES) de aangewezen organisatie, waar de diverse meldplichtige dienstverleners^{11/} uit Caribisch Nederland (CN) ongebruikelijke transacties dienen te melden. De FIU-Nederland wordt in CN permanent vertegenwoordigd door een administratief liaison. In 2013 verscheen het rapport “Veiligheidsbeeld BES eilanden 2013. Criminaliteit, regelovertreding en overlast op Bonaire, Sint Eustatius en Saba”, dat is geschreven door de Landelijke Eenheid van de nationale politie en de KMar. De FIU-Nederland leverde voor dit onderzoek geaggregeerde gegevens aan over het aantal

ongebruikelijke en verdachte transacties in de onderzoeksperiode. De onderzoekers hebben de aangeleverde gegevens bewerkt^{12/} en geven in de rapportage een beeld van de ongebruikelijke en verdachte transacties per eiland.

5.1 Ontvangen meldingen en samenwerking met dienstverleners en branches

Administratief liaison

Vanwege de kleinschaligheid heeft de FIU-Nederland gekozen voor een intensieve relatie-opbouw met de meldplichtige dienstverleners in CN door een administratief liaison. De administratieve liaison heeft een centrale rol in het informeren van dienstverleners in wCN over de meldplicht, de meldprocedure en de relevante wet- en

regelgeving. Daarnaast draagt hij zorg voor het onderhouden van de contacten met vertegenwoordigers van de branches, de toezichthouders en de overige Koninkrijksmeldpunten.

Relatiedagen en voorlichting

Ook in dit deel van Nederland zijn in 2013 relatiedagen georganiseerd voor de dienstverleners, die met name waren gericht op de financiële instellingen. De relatiedagen werden verzorgd in samenwerking met de toezichthouder Bureau Toezicht Wwft. Voorts zijn in samenwerking met de KMar (gecertificeerde) workshops over identiteit- en documentfraude gegeven aan vertegenwoordigers van de dienstverleners, teneinde hen te ondersteunen in de uitvoering van de identificatieverplichting van hun cliënten.

In 2014 zal, nu de naleving van de meldplicht op een goed niveau is, de focus van de inspanningen verlegd worden naar het verbeteren van het analyseren en onderzoeken van de meldingen in dit gebied.

Ontvangen ongebruikelijke transacties Caribisch Nederland

In 2013 zijn 1.338 meldingen van ongebruikelijke transacties

^{11/} De Wwft BES kent een andere terminologie dan de Wwft. De Wwft BES kent groepen “dienstverleners” een meldplicht toe, waar dit bij de Wwft meldplichtige “instellingen” betreffen.

^{12/} De getoonde aantallen ongebruikelijke en verdachte transacties in de rapportage “Veiligheidsbeeld BES eilanden 2013” zijn niet één-op-één te vergelijken met de aantallen die de FIU-Nederland jaarlijks presenteert in haar jaaroverzicht. De FIU-Nederland presenteert normaliter de ongebruikelijke transacties op basis van registratiedatum, dat wil zeggen de datum waarop de melding van de ongebruikelijke transactie is ontvangen. De verdachte transacties worden gepresenteerd op basis van doormelddatum; dat is de datum waarop de ongebruikelijke transactie verdacht is verklaard. In het “Veiligheidsbeeld BES eilanden 2013” gaan de onderzoekers daarentegen uit van de transactiedatum van een ongebruikelijke transactie; dit betreft de datum dat een transactie – volgens de meldende instelling – heeft plaatsgevonden. Dit levert verschillen op in gepresenteerde aantallen, want een transactie kan bijvoorbeeld worden gemeld in 2012 en worden doorgemeld in 2013, terwijl deze feitelijk heeft plaatsgevonden in 2011.

ontvangen uit CN, ongeveer gelijk aan het aantal van 2012. Veruit het grootste deel van de meldingen (93%) is afkomstig van banken. Daarnaast zijn van wisselinstellingen, handelaren en vrije beroepsbeoefenaars meldingen ontvangen.

De FIU-Nederland heeft van 17 verschillende dienstverleners meldingen ontvangen. Het gaat om 8 financiële instellingen, 5 handelaren en 4 vrije beroepsbeoefenaars. Daarvan deden 3 vrije beroepsbeoefenaars voor het eerst melding van ongebruikelijke transacties.

5.2 Verdachte transacties en samenwerking met de opsporing

Op CN onderhoudt de FIU-Nederland contact met het Recherche Samenwerkingsteam (RST), de KMar, de Rijksrecherche, het Korps Politie Caribisch Nederland (KPCN) en het OM. In 2013 heeft ze bij een groot deel van deze organisaties presentaties gegeven over de relevantie van financial intelligence binnen opsporingsonderzoeken. Voor de opsporingsinstanties in CN vormt een accountmanager van de FIU-Nederland het aanspreekpunt.

Match gegevensbestanden

Met toestemming van de Procureur-generaal van de parketten op Curaçao, Sint Maarten en Caribisch Nederland heeft in 2013 een match plaatsgevonden van de politiegegevens van het KPCN met de FIU-database. Dit heeft geleid tot meerdere dossiers. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd over hoe deze match structureel kan worden ingebed.

Indienen LOvJ-verzoeken

Bij het indienen van LOvJ-verzoeken worden de opsporingsinstanties uit CN begeleid door de accountmanager. Deze verzoeken worden ingediend via de rechercheofficier van justitie van het Parket PG.^{13/} In 2013 zijn door het RST vier LOvJ-verzoeken ingediend in relatie tot bepaalde criminaliteitsvormen op Bonaire. Daarnaast is ook van de KMar een LOvJ-verzoek ontvangen.

CASUS: Sporen van ongebruikelijke transacties binnen het Koninkrijk

Het is vanzelfsprekend, dat ook binnen het Koninkrijk mensen met criminele antecedenten reizen en verblijven. Een Nederlandse man, verdacht van in Nederland gepleegde ernstige vormen van criminaliteit, verbleef een deel van het jaar in Nederland en een ander deel van het jaar in Caribisch Nederland. Meldende instellingen in zowel Nederland als Caribisch Nederland meldden onafhankelijk van elkaar ongebruikelijke transacties over de man, zijn echtgenote en zijn onderneming. Zo ontving de FIU-Nederland in anderhalf jaar tijd 41 ongebruikelijke transacties over contante stortingen, internationale money transfers en verzilveren van cheques. Hierdoor was de FIU-Nederland in staat een analyse over totaal € 110.000 aan transacties voor verder onderzoek aan het Nederlandse onderzoeksteam aan te leveren.

Verdachte transacties Caribisch Nederland

De verdachte transacties van de FIU-Nederland worden doorgemeld naar BlueView. De accountmanager voorziet in het antwoord op de ingediende LOvJ-verzoeken en zorgt voor de verspreiding van de verdachte transacties. Eigen onderzoeken van de FIU-Nederland worden via een startproces-verbaal ingediend via de rechercheofficier van justitie van het Parket PG.

In 2013 zijn 16 verdachte transacties doorgemeld naar CN, die maakten onderdeel uit van 11 verschillende dossiers. Naar aanleiding van matching van subjectgegevens van het KPCN zijn 3 verdachte transacties doorgemeld en 4 transacties na de Nederlandse VROS-match. De LOvJ-verzoeken hebben geleid tot 2 verdachte CN-meldingen.^{14/} Tot slot zijn 7 transacties op basis van eigen onderzoek verdacht verklaard, die onderdeel uitmaakten van 3 afzonderlijke dossiers.

^{13/} Het Parket van de Procureur-generaal van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

^{14/} De LOvJ-verzoeken hebben naast doormeldingen van CN-transacties ook geleid tot verdachtverklaringen van Nederlandse meldingen.

Bijlagen

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland

Tabel: Aantal ongebruikelijke transacties per sector en groep meldplichtige instellingen in de periode 2011-2013

Sector	Groep instellingen	2011		2012		2013	
		Aantal	waarvan MT	Aantal	waarvan MT	Aantal	waarvan MT
Banken	Banken	19.299	12.830	16.333	11.511	18.222	11.150
Casino's	Casino's	1.734		980		1.539	
Creditcardmaatschappijen	Creditcardmaatschappijen	1.444		1.474		1.435	
Handelaren	Edelmetalenhandel	99		798		785	
	Kunst- en antiekhandel	2		1		8	
	Overige handelaren	67		58		25	
	Schepenhandel	39		37		62	
	Voertuigenhandel	3.750		4.334		4.501	
Overheid	Overheid	4.287	0	6.767	0	7.522	53
Vrije beroepsgroepen	Accountants	325		322		532	
	Administratiekantoor	0		71		40	
	Advocaten	11		10		10	
	Bedrijfseconomisch adviseurs	15		11		17	
	Belastingadviseurs	35		46		79	
	Makelaars	23		39		36	
	Notarissen	359		440		344	
	Onafhankelijk juridisch adviseurs	0		0		3	
Trustmaatschappijen	26		38		88		
Wisselinstellingen	Wisselinstellingen	135.714	132.799	177.460	172.305	166.684	160.374
Overig	Assurantietussenpersonen	1		1		0	
	Bedrijfsverzamelgebouw	0		0		8	
	Beleggingsinstellingen en - ondernemingen	0		0		1	
	Effectenbemiddelaars	1		0		1	
	Financieringsmaatschappijen	8		5		12	
	Levensverzekeraars	0		13		13	
	Pandhuis	0		0		11	
	Payment service providers	0		1		186	
Eindtotaal		167.239	145.629	209.239	183.816	202.164	171.577

Tabel: Aantal instellingen waarvan meldingen zijn ontvangen per groep in de periode 2011-2013

Sector	Groep meldplichtige instellingen	2011	2012	2013
		Aantal	Aantal	Aantal
Banken	Banken	31	38	43
Casino's	Casino's	1	1	1
Creditcardmaatschappijen	Creditcardmaatschappijen	4	5	5
Handelaren	Edelmetalenhandel	25	40	42
	Kunst- en antiekhandel	2	1	5
	Overige handelaren	11	22	20
	Schepenhandel	22	21	26
	Voertuigenhandel	512	471	534
Overheid	Overheid	4	4	5
Vrije beroepsgroepen	Accountants	87	83	116
	Administratiekantoor	0	20	19
	Advocaten	7	10	7
	Bedrijfseconomisch adviseurs	8	2	8
	Belastingadviseurs	23	17	28
	Makelaars	6	23	34
	Notarissen	100	123	136
	Onafhankelijk juridisch adviseurs	0	0	2
Trustmaatschappijen	8	6	22	
Wisselinstellingen	Wisselinstellingen	24	22	23
Overig	Assurantietussenpersonen	1	1	0
	Bedrijfsverzamelgebouw	0	0	4
	Beleggingsinstellingen en - ondernemingen	0	0	1
	Effectenbemiddelaars	1	0	1
	Financieringsmaatschappijen	2	1	2
	Levensverzekeraars	0	2	3
	Pandhuis	0	0	2
	Payment service providers	0	1	5

Tabel: Aantal verdachte transacties per sector en groep meldplichtige instellingen in de periode 2011-2013

Sector	Groep meldplichtige instellingen	2011		2012		2013	
		Aantal	waarvan MT	Aantal	waarvan MT	Aantal	waarvan MT
Banken	Banken	5.717	4.069	3.016	2.228	2.463	1.060
Casino's	Casino's	354		182		144	
Creditcardmaatschappijen	Creditcardmaatschappijen	114		23		21	
Handelaren	Edelmetalenhandel	10		8		261	
	Kunst- en antiekhandel	2		0		0	
	Overige handelaren	2		0		4	
	Schepenhandel	7		4		4	
	Voertuigenhandel	458		238		291	
Overheid	Overheid	86		216		267	
Vrije beroepsgroepen	Accountants	66		89		235	
	Administratiekantoor	0		7		16	
	Advocaten	4		8		1	
	Bedrijfseconomisch adviseurs	6		9		8	
	Belastingadviseurs	9		9		5	
	Makelaars	2		11		17	
	Notarissen	199		248		179	
	Onafhankelijk juridisch adviseurs	0		0		0	
	Trustmaatschappijen	3		10		55	
Wisselinstellingen	Wisselinstellingen	16.185	15.502	19.754	19.023	21.331	19.604
Overig	Assurantietussenpersonen	0		0		0	
	Bedrijfsverzamelgebouw	0		0		2	
	Beleggingsinstellingen en - ondernemingen	0		0		0	
	Effectenbemiddelaars	0		0		0	
	Financieringsmaatschappijen	0		0		0	
	Levensverzekeraars	0		1		8	
	Pandhuis	0		0		0	
	Payment service providers	0		1		9	
	Eindtotaal	23.224	19.571	23.834	21.251	25.321	20.664

Bijlage II - Lijst met belangrijke afkortingen

AIVD	Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst	Kecida	Kennis- en expertisecentrum voor intelligente data-analyse, onderdeel van het NFI
AFM	Autoriteit Financiële Markten	KMar	Koninklijke Marechaussee
BES	de BES eilanden van Caribisch Nederland: Bonaire, St. Eustatius en Saba	KPCN	Korps Politie Caribisch Nederland
BFT	Bureau Financieel Toezicht	LIEC	Landelijk Informatie en Expertise Centrum
BIBOB	Bevordering integriteitbeoordelingen door het openbaar bestuur	LIRC	Landelijk Internationaal Rechtshulpcentrum, onderdeel van de nationale politie
BICC	Business Intelligence Competence Center, onderdeel van de nationale politie	LOvJ	Landelijk Officier van Justitie
BOOM	Bureau Ontnemingswetgeving Openbaar Ministerie	MIVD	Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
CIE	Criminele Inlichtingen Eenheid	MOT	Meldpunt Ongebruikelijke Transacties
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau	MRO	Melding Recherche Onderzoek
CN	Caribisch Nederland	MT	Money transfer
CT&PF	Contraterrorisme & proliferatiefinanciering	NFI	Nederlands Forensisch Instituut
CT-Infobox	Contraterrorisme Infobox	NIA	Nationale Intelligence Agenda, van de nationale politie
DLIO	Dienst Landelijke Informatie Organisatie, onderdeel van de nationale politie	NCTV	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
DLR	Dienst Landelijke Recherche, onderdeel van de nationale politie	NVB	Nederlandse Vereniging van Banken
DNB	De Nederlandsche Bank	NVGTK	Nederlandse Vereniging van Geldtransactiekantoren
DWI	Dienst Werk en Inkomen	OM	Openbaar Ministerie
EMPACT	European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats.	OT	Ongebruikelijke transactie
ESW	Egmont Secure Web	PPP	Politiek prominent persoon
FATF	Financial Action Task Force	RIEC	Regionaal Informatie en Expertise Centrum
FEC	Financieel Expertise Centrum	SZW	Inspectie van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
FIET	Flexibel Intelligence en Expertise Team	UNODC	United Nations Office on Drugs and Crime
FinEC	Programma Financieel Economische Criminaliteit	VROS	Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten
FIOD	Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst	VT	Verdachte transactie
GoAML	Government Anti-Money Laundering, ICT applicatie gebouwd door UNODC	WED	Wet Economische Delicten
ICOV	Infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen	Wft	Wet op het financieel toezicht
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst	Wwft	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme

Colofon

Uitgave: FIU-Nederland
Postbus 3016
2700 KX Zoetermeer

Website www.fiu-nederland.nl

Redactie: FIU-Nederland

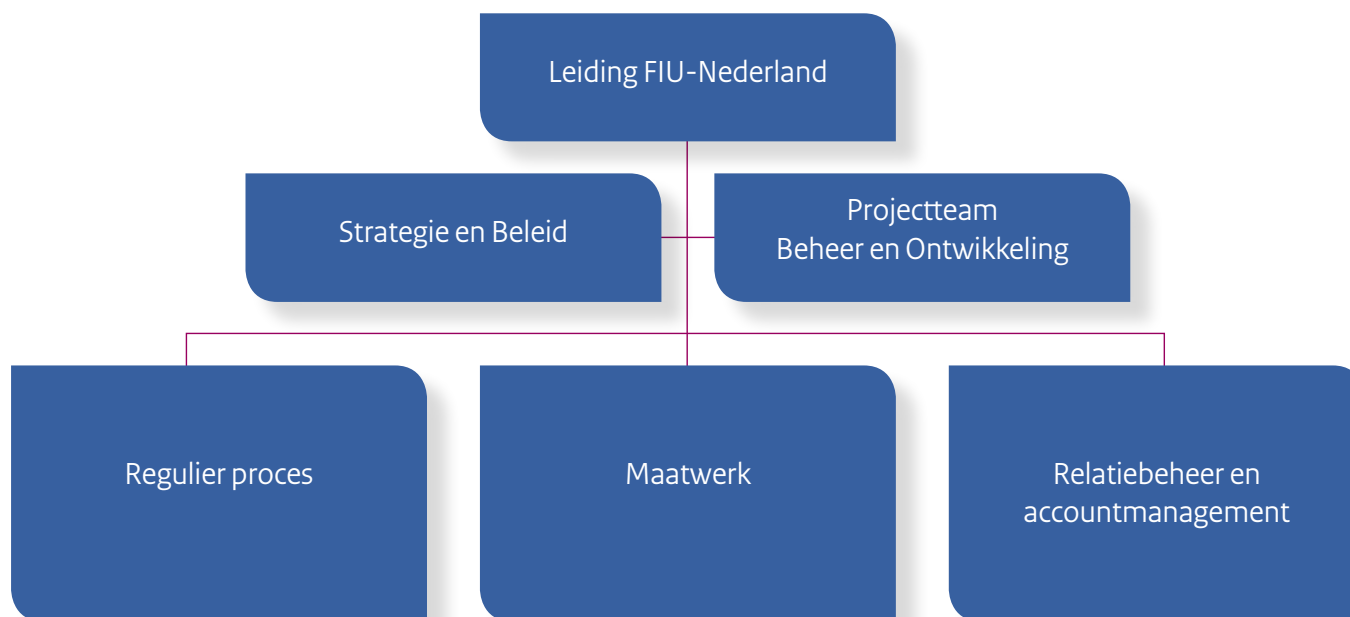
Zoetermeer, mei 2014
Copyright © 2014 FIU-Nederland

Behoudens de door de wet gestelde uitzonderingen, alsmede behoudens voorzover in deze uitgave nadrukkelijk anders is aangegeven, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de FIU-Nederland.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden de auteur(s), redactie en de FIU-Nederland geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevolen.

Organogram FIU-Nederland

Tabel: Aantal ongebruikelijke transacties in 2013 per sector

Sector meldplichtige instellingen	Aantal	waarvan MT*
Wisselinstellingen	166.684	160.374
Banken	18.222	11.150
Overheid	7.522	53
Handelaren	5.381	
Casino's	1.539	
Creditcardmaatschappijen	1.435	
Vrije beroepsgroepen	1.109	
Overig	272	
Totaal	202.164	171.577

Tabel: Aantal ongebruikelijke transacties in 2013 per soort transactie

Soort transactie	Aantal
Money transfer	171.577
Contante transactie	22.600
Overig	4.097
Girale transactie	3.890
Totaal	202.164

Tabel: Ingediende LOvJ-verzoeken in 2013 per opsporingsdienst

Indiener LOvJ-verzoek			
Nationale politie		Overige diensten	
Landelijke Eenheid	129	FIOD	278
Eenheid Den Haag	100	KMar	105
Eenheid Midden-Nederland	84	Inspectie SZW	31
Eenheid Oost-Nederland	77	BOOM	21
Eenheid Rotterdam	68	Sociale recherche/DWI	21
Eenheid Amsterdam	66	Functioneel Parket	11
Eenheid Noord-Nederland	48	NVWA-IOD	7
Eenheid Noord-Holland	39	RST	5
Eenheid Zeeland West-Brabant	32	Rijksrecherche	3
Eenheid Oost-Brabant	29	Landelijk Parket	2
Eenheid Limburg	11		
Subtotaal Nationale politie	683	Subtotaal Overige diensten	484

Tabel: Top 5 ontvangen en verzonden verzoeken aan buitenlandse FIU's in 2013

Top 5	Ontvangen verzoeken van	Aantal
1	FIU België - CFI	197
2	FIU Luxemburg - CRF	85
3	FIU Italië - UIC S.A.R.	22
4	FIU Slowakije	22
5	FIU Engeland - SOCA	21

Top 5	Verzonden verzoeken aan	Aantal
1	FIU België - CFI	67
2	FIU Zweden - NFIS	62
3	FIU Duitsland	59
4	FIU Spanje - SEPBLAC	35
5	FIU Engeland - SOCA	24

Tabel: Aantal verdacht verklaarde transacties in 2013 per sector

Sector meldplichtige instellingen	Aantal	waarvan MT*
Wisselinstellingen	21.331	19.604
Banken	2.463	1.060
Handelaren	560	
Vrije beroepsgroepen	516	
Overheid	267	
Casino's	144	
Overig	19	
Creditcardmaatschappijen	21	
Totaal	25.321	20.664

*MT=Money transfers

Tabel: Aantal verdacht verklaarde transacties in 2013 per soort transactie

Soort transactie	Aantal
Money transfer	20.664
Contante transactie	3.203
Girale transactie	795
Overig	659
Eindtotaal	25.321

Tabel: Aantal en aandeel bedrag verdacht verklaarde (uitgevoerde) transacties in 2013

Bedragen verdachte transacties	Aantal	in %	Totaalbedrag	in %
< € 10.000	22.601	90%	€ 27.956.000	3%
€ 10.000 tot € 100.000	1.723	7%	€ 57.692.000	5%
€ 100.000 tot € 1.000.000	569	2%	€ 149.024.000	14%
€ 1.000.000 tot € 5.000.000	95	0%	€ 184.722.000	17%
€ 5.000.000 tot € 10.000.000	21	0%	€ 148.790.000	14%
≥ € 10.000.000	10	0%	€ 533.113.000	48%
Eindtotaal	25.019*	100%	€ 1.101.295.000	100%

*Voorgenomen transacties (N=302) zijn buiten beschouwing gelaten

Tabel: Aantal en aandeel bedrag verdacht verklaarde (uitgevoerde) transacties in 2013

Doormeldreden	Aantal VTs	in %	Aantal dossiers	in %
VROS	7.660	30,3%	2.496	58,5%
Eigen onderzoek	12.363	48,8%	1.219	28,5%
LOvJ-verzoek	5.021	19,8%	461	11,0%
CJIB/BOOM	277	1,0%	84	2,0%
	25.321	100,0%	4.260	100,0%

Tabel: Criminaliteitsvormen per doorgemeld dossier* in 2013

Criminaliteitsvorm	Aantal	in %
Witwassen	678	34%
Fraude	631	32%
Harddrugs	155	8%
Softdrugs	122	6%
Terrorisme	108	5%
Mensenhandel	70	4%
Overig	68	3%
Drugs overig	33	2%
Mensensmokkel	33	2%
Moord/Doodslag	31	2%
Inbraken	18	1%
Overvallen	13	1%
Geweld	13	1%
Kinderporno	9	0%
Wapenhandel	8	0%
Synthetische drugs	5	0%
Cybercrime	4	0%
Milieu	1	0%
Eindtotaal	2.000	100%

* Alleen doorgemelde dossiers naar aanleiding van een LOVJ-verzoek en eigen onderzoek